Iepirkumu uzraudzības birojs

BIEŽĀK KONSTATĒTĀS NEATBILSTĪBAS IEPIRKUMA PROCEDŪRU DOKUMENTĀCIJĀ UN NORISĒ

Viens no Iepirkumu uzraudzības biroja (turpmāk – Birojs) uzdevumiem ir nodrošināt Eiropas Savienības fondu (kā arī ANM) projektu iepirkuma dokumentācijas un iepirkuma procedūras norises izlases veida pirmspārbaudes. Birojs ir sagatavojis informāciju par visbiežāk sastopamajām neatbilstībām iepirkuma procedūru dokumentācijā un norisē, kas ir konstatētas, veicot iepirkumu pirmspārbaudes[1].

SATURS

I. Neatbilstības atlases prasību noteikšanā 2

II. Neatbilstības prasībās par iesniedzamajiem dokumentiem, to derīguma termiņiem, izdevējinstitūcijām 12

III. Neatbilstības tehnisko specifikāciju prasībās 15

IV. Neatbilstības piedāvājumu izvērtēšanas kritērijos 17

V. Neatbilstības saistībā ar iepirkuma izziņošanu, paziņojuma aizpildīšanu, grozījumu veikšanu, informācijas pieejamību 20

VI. Neatbilstības noteikumos attiecībā uz iepirkuma līguma izpildi 23

VII. Citas neatbilstības, tostarp Publisko iepirkumu likuma un Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma regulējumam 26

VIII. Neatbilstības iepirkuma procedūru norisē 33

[1] Attiecībā uz izslēgšanas noteikumu piemērošanu skat. Biroja skaidrojumu „Kandidātu un pretendentu izslēgšanas noteikumi": *https://www.iub.gov.lv/lv/media/7602/download?attachment*

I. Neatbilstības atlases prasību noteikšanā

1. Prasība par reģistrēšanos noteiktos Latvijas reģistros un prasība par ārvalsts speciālistu kvalifikāciju un izglītību apliecinošu dokumentu atzīšanu

Atbilstoši Direktīvas 2014/24/ES[2] 64. panta 7. punktam citu dalībvalstu komersantiem nedrīkst likt reģistrēties oficiāli apstiprinātā sarakstā vai sertificēties tālab, lai tie varētu piedalīties iepirkuma procedūrā. Pasūtītājiem ir jāatzīst līdzvērtīgi sertifikāti, ko izdevušas citu dalībvalstu struktūras. Savukārt Publisko iepirkumu likuma 44. panta pirmajā daļā (Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma (turpmāk arī – SPSIL) 50. panta pirmajā daļā) noteikts, ka pasūtītājs var pieprasīt pierādījumus tam, ka attiecīgais piegādātājs ir reģistrēts, licencēts vai sertificēts atbilstoši *reģistrācijas vai pastāvīgās dzīvesvietas valsts* normatīvo aktu prasībām. Līdz ar to pasūtītājs nedrīkst noteikt, piemēram, ka ārvalsts piegādātājam uz piedāvājumu iesniegšanas brīdi jābūt reģistrētam Latvijas Būvkomersantu reģistrā. Tā kā šāda prasība ierobežo ārvalstu būvkomersantus, dokumentācijā jāparedz, ka pasūtītājs atzīs arī attiecīgās valsts prasībām atbilstoši reģistrētu piegādātāju.

Jāņem vērā arī tas, ka atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 44. panta ceturtajai daļai pasūtītājs nenosaka prasības attiecībā uz minimālo laiku kopš piegādātāja reģistrēšanas, licencēšanas vai pilnvarošanas, vai kļūšanas par kādas īpašas organizācijas biedru.

Tāpat nav pamatoti iekļaut prasību nolikumā, saskaņā ar kuru ārvalstu speciālistiem jau uz piedāvājumu iesniegšanas brīdi jāiesniedz Latvijas tiesību aktiem atbilstoši speciālistu kvalifikāciju un izglītību apliecinoši dokumenti (proti, jau Latvijā atzīti dokumenti).

Jāņem vērā, ka ārvalstu speciālistiem (atbilstoši likuma „Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu" 42. panta pirmās un otrās daļas regulējumam), kas piesakās iepirkumos, lai nodrošinātu īslaicīgu pakalpojumu sniegšanu, uz piedāvājumu vai pieteikumu iesniegšanas brīdi var prasīt tikai kvalifikāciju apliecinošus dokumentus (proti, profesionālās kvalifikācijas apliecinošus dokumentus atbilstoši attiecīgā speciālista valsts izvirzītajām prasībām), *nevis pašu kvalifikācijas atzīšanu*, jo atzīšanas process šādiem speciālistiem nav jāiziet[3]. Attiecīgi iepirkuma dokumentācijā var tikt izvirzītas prasības attiecībā uz īslaicīgu profesionālo darbību (uz līguma izpildes, nevis piedāvājuma iesniegšanas brīdi), tomēr katrā konkrētajā gadījumā pasūtītājam jāizvērtē, vai attiecībā uz konkrēto profesiju (speciālistu) ir atļauts pārbaudīt profesionālo kvalifikāciju un noteikt kvalifikācijas atbilstības pārbaudi (attiecīgi – vai ir atļauts prasīt atļauju uz līguma izpildes brīdi vai arī pietiek vienīgi ar to, ka attiecīgais speciālists ir iesniedzis deklarāciju atzīšanas institūcijai)[4].

---

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 26. februāra direktīva 2014/24/ES par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK.

[3] Attiecas uz speciālistiem no Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas dalībvalsts.

[4] Skat. Biroja skaidrojumu par būvspeciālistu kvalifikācijas atzīšanu: https://www.iub.gov.lv/lv/par-iepirkuma-dokumentacija-izvirzitajam-prasibam-attieciba-uz-kvalifikacijas-atzisanu-ar-buvniecibu-saistitajas-specialitates

2. Termiņu neatbilstība Publisko iepirkumu likuma 46. panta trešās daļas 1. un 2. punktam

Atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 46. panta trešās daļas 1. un 2. punktam piegādātāja tehniskās un profesionālās spējas var apliecināt ar informāciju par veiktajiem *būvdarbiem*, pievienojot izziņas un atsauksmes par svarīgāko darbu izpildi ne vairāk kā *piecos iepriekšējos gados*, kā arī informāciju par būtiskākajām veiktajām *piegādēm vai sniegtajiem pakalpojumiem* ne vairāk kā *trijos iepriekšējos gados*, norādot summas, laiku un saņēmējus (publiskas vai privātas personas). Ja tas nepieciešams konkurences veicināšanai, pasūtītājs var noteikt garāku pieredzes apliecināšanas termiņu.

Līdz ar to, piemēram, par neatbilstošu minētajam regulējumam tiek uzskatīta prasība „Pretendentam jābūt pieredzei līdzīgu būvdarbu veikšanā iepriekšējo triju gadu laikā" (jo pasūtītājam nav pamata ierobežot piegādātāja tiesības apliecināt savas spējas, atsaucoties uz veiktajiem būvdarbiem mazāk nekā piecu gadu termiņā), turpretim ir iespējams noteikt prasību „Pretendentam jābūt pieredzei šādu pakalpojumu sniegšanā iepriekšējo piecu gadu laikā" (jo konkurences veicināšanas nolūkos pasūtītājs var noteikt garāku pieredzes apliecināšanas termiņu) un attiecīgi raksturot līdzīgus pakalpojumus pieredzes apliecināšanai.

Turklāt no iepriekš minētā regulējuma izriet, ka piegādātājs savas tehniskās un profesionālās spējas apliecina ar informāciju par veiktajiem būvdarbiem/ piegādēm un sniegtajiem pakalpojumiem, *nevis nostrādātajiem gadiem kā tādiem*. Attiecīgi piegādātājs var izvēlēties, kuros gados iegūto pieredzi uzrādīt. Papildus jāņem vērā, ka saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 44. panta ceturto daļu pasūtītājs nenosaka prasības attiecībā uz minimālo piegādātāja darbības laiku, līdz ar to pasūtītājs var izvirzīt prasības par konkrētu veikto darbu/sniegto pakalpojumu/piegāžu skaitu, nevis pieredzes prasību par konkrētu periodu. Tomēr *izņēmuma gadījumā* šādas prasības (par konkrētu gadu pieredzi), pastāvot objektīvam pamatojumam un ņemot vērā iepirkuma priekšmetu, varētu tikt izvirzītas noteiktu pakalpojumu līgumu gadījumos.

Tāpat Birojs vērš uzmanību, ka ir jāļauj apliecināt pieredzi arī par periodu līdz piedāvājumu/pieteikumu iesniegšanas brīdim. Bieži nolikumos ir noteikti jau konkrēti gadi, piemēram, pakalpojumu līguma gadījumā (piedāvājumu iesniegšanas termiņš – 2026. gada aprīlis) noteikts, ka pieredze apliecināma par iepriekšējiem 3 gadiem – 2023., 2024. un 2025. gadu – nepieminot, ka pieredzi var apliecināt arī par 2026. gadu, proti, par periodu līdz piedāvājumu iesniegšanas termiņa beigām.

Papildus Birojs skaidro, ka, ja tiek iepirkti būvuzraudzības vai autoruzraudzības pakalpojumi un ja pasūtītājs ir paredzējis, ka pretendenta un tā piesaistīto speciālistu pieredze ir apliecināma tāpat kā būvdarbu līgumu gadījumā ar informāciju par būvdarbu objektiem (to apjomu, veidu un izpildes termiņu), ievērojot Publisko iepirkumu likuma 46. panta trešās daļas 2. punkta regulējumu, pasūtītājs konkurences veicināšanai nosaka garāku pieredzes apliecināšanas termiņu, paredzot, ka pretendentam un tā piesaistītajiem speciālistiem jāapliecina pieredze par iepriekšējiem pieciem gadiem.

Iepriekš minētais attiecas arī uz SPSIL piemērošanu – skat. SPSIL 52. panta trešās daļas 1. un 2. punktu, kā arī 50. panta ceturto daļu.

3. Nav paredzēti noteikumi par to, kā piegādātāju apvienībām jāizpilda prasības attiecībā uz saimniecisko un finansiālo stāvokli un tehniskajām un profesionālajām spējām

Atbilstoši Ministru kabineta 2017. gada 28. februāra noteikumu Nr. 107 „Iepirkuma procedūru un metu konkursu norises kārtība" 2.15. apakšpunktam un Ministru kabineta 2017. gada 23. marta noteikumu Nr. 187 „Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkuma procedūru un metu konkursu norises kārtība" 2.15. apakšpunktam nolikumā *ietver noteikumus, kā piegādātāju apvienībām ir jāizpilda prasības attiecībā uz saimniecisko un finansiālo stāvokli un tehniskajām un profesionālajām spējām*.

Ievērojot minēto, Birojs vērš uzmanību, ka gadījumos, kad iepirkuma dokumentācijā ir izvirzītas prasības piegādātāja saimnieciskajam un finansiālajam stāvoklim vai tehniskajām un profesionālajām spējām, nolikumā nepieciešams paredzēt iepriekš minētos noteikumus (attiecībā uz prasību noteikšanu pretendenta saimnieciskajam un finansiālajam stāvoklim papildus skat. arī šā skaidrojuma 4. punktu). Piemēram, attiecībā uz prasībām piegādātāja tehniskajām un profesionālajām spējām pasūtītājs var noteikt, ka izvirzītās prasības var izpildīt piegādātāju apvienības dalībnieki kopā (proti, summējot tās dalībnieku spējas), vienlaikus pasūtītājs, ņemot vērā iepirkuma priekšmeta specifiku vai sarežģītību, var noteikt arī specifiskākus noteikumus attiecībā uz to, kā piegādātāju apvienībām jāizpilda izvirzītās prasības (piemēram, pasūtītājs ir tiesīgs noteikt, ka prasība attiecībā uz noteikto finanšu apgrozījumu jāizpilda vienam personu apvienības dalībniekam, ja piedāvājumu iesniedz personu apvienība). Tomēr pasūtītājam nav pamata nolikumā vispārīgi noteikt, ka visas kvalifikācijas prasības attiecas uz *katru* personu apvienības dalībnieku (skatīt arī 4. punktu).

4. Paredzēti noteikumi, saskaņā ar kuriem *visas* personas, uz kuru iespējām piegādātājs balstās, vai *visi* piegādātāju apvienības dalībnieki ir *solidāri* atbildīgi par iepirkuma līguma izpildi; prasību izvirzīšana par noteiktu piegādātāja finanšu rādītāju (piemēram, likviditātes koeficients noteiktā apmērā, pozitīvs pašu kapitāls) attiecināšanu uz *visām* personām, uz kuru iespējām piegādātājs balstās, vai *katru (visiem)* piegādātāju apvienības dalībniekiem

Birojs vērš uzmanību, ka saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 45. panta astoto daļu (SPSIL 51. panta astotā daļa) piegādātājs var balstīties uz citu personu saimnieciskajām un finansiālajām iespējām, ja tas ir nepieciešams konkrētā līguma izpildei, neatkarīgi no savstarpējo attiecību tiesiskā rakstura; šādā gadījumā piegādātājs pierāda pasūtītājam, ka viņa rīcībā būs nepieciešamie resursi, iesniedzot, piemēram, šo personu apliecinājumu vai vienošanos par sadarbību konkrētā līguma izpildē; pasūtītājs *var prasīt, lai piegādātājs un persona, uz kuras saimnieciskajām un finansiālajām iespējām tas balstās, ir solidāri atbildīgi par iepirkuma līguma izpildi*.

Veicot pirmspārbaudes, Birojs nereti saskaras ar noteikumiem iepirkuma dokumentācijā, ar kuriem tiek paredzēta visu personu, uz kuru iespējām piegādātājs balstās, vai visu piegādātāju apvienības dalībnieku solidāra atbildība par iepirkuma līguma izpildi (piemēram, paredzot, ka, ja piedāvājumu iesniedz piegādātāju apvienība, tad jāiesniedz visu piegādātāju apvienības dalībnieku parakstīta vienošanās, kurā ir noteikts, ka *katrs piegādātāju apvienības dalībnieks atsevišķi un visi kopā* ir atbildīgi par līguma izpildi). Tāpat Birojs bieži konstatē, ka iepirkuma dokumentācijā tiek ietvertas prasības, saskaņā ar kurām noteikti piegādātāja finanšu rādītāji (piemēram, likviditātes koeficients konkrētā apmērā, pozitīvs pašu kapitāls) vai finanšu apgrozījums noteiktā apmērā tiek

prasīts katrai (visām) personām, uz kuru iespējām piegādātājs balstās, vai katram (visiem) piegādātāju apvienības dalībniekiem.

Ņemot vērā Publisko iepirkumu likuma 45. panta astotajā daļā noteikto, Birojs skaidro, ka prasību par solidāras atbildības nepieciešamību var izvirzīt vienīgi attiecībā uz tām personām, uz kuru *saimnieciskajām un finansiālajām iespējām* piegādātājs balstās (t.i., šāda prasība *nav izvirzāma, ja piegādātājs balstās uz personas tehniskajām un profesionālajām iespējām*).

Papildus, ievērojot minēto Publisko iepirkumu likuma regulējumu, attiecībā uz piegādātāju apvienībām Birojs norāda, ka piegādātāju apvienības dalībnieki, vienojoties par tās izveidi, ir tiesīgi savā starpā nodalīt atbildību apjomus, kā rezultātā ir iespējama situācija, ka kāds no piegādātāju apvienības dalībniekiem nav finansiāli atbildīgs par iepirkuma līguma izpildi, un šādā situācijā nav pamatoti attiecīgajam dalībniekam atsevišķi izvirzīt visas tās prasības saimnieciskā un finansiālā stāvokļa apliecināšanai, kuras ir izvirzītas attiecībā uz pretendentu, līdz ar to prasību, piemēram, par likviditātes koeficientu un pašu kapitālu samērīgi būtu noteikt vienīgi attiecībā uz tādiem piegādātāju apvienības dalībniekiem, *uz kuru saimnieciskajām un finansiālajām iespējām piegādātājs balstās un kuri būs finansiāli atbildīgi par līguma izpildi*. Attiecīgi prasību par finanšu rādītājiem (piemēram, noteiktu likviditātes koeficientu, pozitīvu pašu kapitālu) var izpildīt piegādātāju apvienības dalībnieks vai tie dalībnieki, uz kuru saimnieciskajām un finansiālajām iespējām piegādātājs balstās un kuri būs finansiāli atbildīgi par līguma izpildi.

Ja pasūtītājs iepirkuma dokumentācijā neparedz nosacījumu par piegādātāja un personas, uz kuras saimnieciskajām un finansiālajām iespējām tas balstās, solidāro atbildību, un ja piegādātājs ir balstījies uz citas personas saimnieciskajām un finansiālajām iespējām, iepirkuma norises gaitā pasūtītājam jāizvērtē, vai attiecīgo resursu nodošana ir pierādīta (piemēram, piegādātājs ir izveidojis personu apvienību, kura kopumā ir atbildīga par līguma izpildi, t.sk. finansiālajām saistībām, vai ir iesniedzis citus līdzvērtīgus pierādījumus, no kuriem ir secināms, ka piegādātājs var vērā ņemami balstīties uz šīs personas saimniecisko un finansiālo stāvokli, garantējot pasūtītājam drošību par visa līguma izpildi[5]).

5. <u>Neatbilstošas prasības attiecībā uz finanšu apgrozījuma noteikšanu</u>

Birojs ir konstatējis prasības, saskaņā ar kurām piedāvājumā ir jāiekļauj pretendenta apliecinājums par savu <u>kopējo</u> neto apgrozījumu par trim iepriekšējiem pārskata gadiem, bet pretendentiem, kuri dibināti vēlāk, par to nostrādāto periodu. Turklāt Birojs dažkārt konstatē, ka iepirkuma dokumentācijā ir neviennozīmīgi (pretrunīgi) izvirzītas prasības par pretendentam nepieciešamo finanšu apgrozījumu (piemēram, ir noteikta prasība, ka pretendenta *kopējam* finanšu apgrozījumam jābūt *vidēji* 300 000 *euro katrā gadā* iepriekšējo trīs pārskata gadu laikā; no minētās prasības nav viennozīmīgi saprotams, kāds ir pretendentam nepieciešamais finanšu apgrozījums).

Birojs norāda, ka, ņemot vērā Eiropas vienotajā iepirkuma procedūras dokumentā paredzētos noteikumus attiecībā uz finanšu apgrozījuma prasībām, kā arī ievērojot to, ka prasība par kopējo finanšu apgrozījumu par vairākiem gadiem nebūtu arī samērīga pret jaunākiem piegādātājiem, pasūtītājs iepirkuma dokumentācijā var izvirzīt prasības par pretendenta vidējo finanšu apgrozījumu ne vairāk kā iepriekšējo trīs gadu laikā vai arī izvirzīt

[5] Skat. arī Latvijas Republikas Augstākas tiesas Administratīvo lietu departamenta 2017. gada 28. februāra spriedumu lietā SKA-26/2017.

prasības par gada finanšu apgrozījumu ne vairāk kā iepriekšējo trīs gadu laikā (attiecīgi minētais dokuments neparedz, ka pasūtītājs varētu paredzēt prasības attiecībā uz pretendenta kopējo finanšu apgrozījumu).

Ievērojot minēto, jānosaka prasības par nepieciešamo vidējo finanšu apgrozījumu vai gada finanšu apgrozījumu, ņemot vērā informāciju par iepriekšējiem trīs pārskata gadiem, ciktāl informācija attiecīgajam pretendentam par šo apgrozījumu ir iespējama.

Tāpat attiecībā uz finanšu apgrozījuma noteikšanu Birojs nereti konstatē, ka arī gadījumos, kad iepirkums ir sadalīts daļās, nepieciešamais finanšu apgrozījuma apjoms katrā daļā tiek noteikts pret iepirkuma kopējo paredzamo līgumcenu, kas nav samērīgi. Attiecīgi finanšu apgrozījuma apjoms ir nosakāms pret konkrētās daļas paredzamo līgumcenu, papildus ievērojot arī Publisko iepirkumu likuma 45. panta otrās un trešās daļas (SPSIL 51. panta otrās un trešās daļas) regulējumu.

Turklāt gadījumā, ja pasūtītājs iepirkuma dokumentācijā izvirza prasību par finanšu apgrozījumu, norādot konkrētus pārskata gadus (piemēram, 2023., 2024. un 2025. gadu), ievērojot Publisko iepirkumu likuma 45. panta sestās daļas 3. punkta (SPSIL 51. panta sestās daļas 3. punkts) regulējumu, kas paredz, ka finanšu apgrozījums ir nosakāms par iepriekšējiem trīs *pārskata gadiem* (ciktāl informācija par apgrozījumu ir pieejama, ņemot vērā piegādātāja dibināšanas vai darbības uzsākšanas laiku), kā arī to, ka pārskata gadi var atšķirties, ņemot vērā pretendenta dibināšanas vai darbības uzsākšanas laiku, iepirkuma dokumentācijā nepieciešams noteikt, ka arī gadījumā, ja pretendenta iepriekšējie trīs pārskata gadi ir atšķirīgi no nolikumā minētajiem konkrētajiem gadiem, nepieciešamajam finanšu apgrozījumam jebkurā gadījumā ir jābūt norādītam par pretendenta trīs iepriekšējiem pārskata gadiem.

Tāpat, ievērojot Publisko iepirkumu likuma 45. panta sestās daļas 3. punkta (SPSIL 51. panta sestās daļas 3. punkts) regulējumu, secināms, ka atbilstība prasībai par pretendenta finanšu apgrozījumu ir apliecināma par iepriekšējiem 3 gadiem, par kuriem pretendentam ir pieejams gada pārskats (noslēgtajiem gadiem). Attiecīgi gadījumā, ja piedāvājumu iesniegšanas termiņš ir noteikts, piemēram, 2026. gada februāris, iepirkuma dokumentācijā nebūtu pamatoti noteikt, ka finanšu apgrozījumu par iepriekšējiem 3 pārskata gadiem var apliecināt ar 2023. un 2024. gada pārskatu, savukārt par 2025. gadu iesniedzams operatīvais pārskats. Proti, šādā gadījumā pretendents atbilstību finanšu apgrozījuma prasībai var apliecināt ar 2022., 2023. un 2024. gada pārskatu vai 2023., 2024. un 2025. gada pārskatu (ja pretendentam attiecīgi jau ir noslēgts pārskata gads un ir pieejams 2025. gada pārskats).

Papildus Birojs norāda, ka, tā kā finanšu apgrozījums ir nosakāms par iepriekšējiem trīs pārskata gadiem (ciktāl informācija par apgrozījumu ir pieejama, ņemot vērā piegādātāja dibināšanas vai darbības uzsākšanas laiku), atšķirībā no tā, kā nosakāms pieredzes apliecināšanas laika periods (proti, piegādātājs var norādīt pieredzi, kas iegūta līdz noteiktajam piedāvājumu vai pieteikumu iesniegšanas termiņa beigām), nav pamatoti noteikt, ka finanšu apgrozījums jānorāda par iepriekšējiem trīs pārskata gadiem *līdz piedāvājumu vai pieteikumu iesniegšanas dienai* (vienlaikus Birojs skaidro, ka piegādātājs, kas savu darbību uzsācis vēlāk un kuram līdz ar to nav veidojies apgrozījums iepriekšējos trīs pārskata gados, apgrozījumu norāda par savu darbības periodu).

6. Izvirzītās kvalifikācijas prasības attiecinātas uz visiem apakšuzņēmējiem

Birojs norāda, ka nav pamatoti izvirzītās kvalifikācijas prasības gan attiecībā uz pretendenta finanšu spējām, gan tā tehniskajām un profesionālajām spējām attiecināt uz visiem pretendenta piesaistītajiem apakšuzņēmējiem (kā arī uz visiem piegādātāju apvienības dalībniekiem).

Birojs vērš uzmanību, ka atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 45. panta astotajai daļai un 46. panta ceturtajai daļai (SPSIL 51. panta astotajai daļai un 52. panta ceturtajai daļai), ja izvirzītas kvalifikācijas prasības attiecībā uz piegādātāja saimniecisko un finansiālo stāvokli, kā arī tehniskajām un profesionālajām spējām, piegādātājs var balstīties uz citu personu iespējām, ja tas ir nepieciešams konkrētā līguma izpildei, neatkarīgi no savstarpējo attiecību tiesiskā rakstura. Attiecīgi pats piegādātājs var izvēlēties, kādā veidā apliecināt izvirzītās prasības (nodrošinot pierādījumus par nepieciešamo resursu pieejamību (skat. arī šā skaidrojuma 4. punktu)).

7. Nepamatoti noteiktas prasības attiecībā uz preču piegādes/pakalpojumu sniegšanas/būvdarbu veikšanas pieredzi publiskā vai privātā sektorā

Birojs vērš uzmanību, ka, ja pasūtītājs ir noteicis, ka pretendenta vai tā piesaistītā speciālista iepriekšējā pieredze attiecīgo preču piegādē/pakalpojumu sniegšanā/būvdarbu veikšanā tiks atzīta, ja tā būs iegūta tieši un tikai publiskā vai tieši un tikai privātajā sektorā (piemēram, noteikts, ka pretendentam jānorāda pieredze attiecīgā pakalpojuma sniegšanā tikai valsts iestādēs), šādai prasībai jābūt objektīvi pamatotai un nepieciešamai, pretējā gadījumā šāda prasība nepamatoti ierobežo pretendentus.

Piemēram, prasība, ka pretendentam nepieciešamajai pieredzei IT lietojumprogrammatūras izstrādes, ieviešanas, uzturēšanas u.tml. jomā jābūt iegūtai tieši publiskās pārvaldes iestādēs, nepastāvot šādas prasības objektīvam pamatojumam, kas apliecinātu, ar ko nepieciešamā pieredze publiskajā sektorā būtiski atšķiras no pieredzes privātajā sektorā, Biroja ieskatā nav pamatota. Attiecīgi, pastāvot šādam noteikumam, nepamatoti tiek radīta situācija, ka piegādātājs, t.sk. ārvalstu, kuram nav šādas pieredzes tieši publiskās pārvaldes iestādēs, bet tas pēc būtības līdzvērtīgus pakalpojumus (vai pat sarežģītākus) ir sniedzis privātajā sektorā, piemēram, bankām (kurās tiek izmantotas informācijas sistēmas ar augstām drošības prasībām un kuru izpilde līdz ar to varētu apliecināt arī pretendenta pietiekamo pieredzi publiskā sektorā), tūrisma uzņēmumiem, privātām izglītības iestādēm u.tml., nevar tikt atzīts par atbilstošu šajā iepirkuma procedūrā.

8. Prasības attiecībā uz pretendenta iepriekšējās pieredzes atbilstību konkrētiem Ministru kabineta noteikumiem vai konkrētiem standartiem

Nereti iepirkuma dokumentācijā tiek izvirzītas pieredzes prasības pretendentiem, atsaucoties uz nacionālo normatīvo regulējumu, proti, ka pieredzei jābūt gūtai atbilstoši konkrēta nacionālā regulējuma prasībām. Birojs norāda, ka šādas prasības var liecināt par netiešo diskrimināciju un nav iekļaujamas iepirkuma dokumentācijā.

Piemēram, iepirkuma dokumentācijā tiek noteikts, ka pretendentam ir jābūt ieguvušam noteiktu pieredzi darbu veikšanā ēkā, kas ir valsts vai vietējās nozīmes arhitektūras un pilsētbūvniecības piemineklis un kurai ir piešķirts valsts aizsardzības numurs saskaņā ar Ministru kabineta 2021. gada 26. oktobra noteikumiem Nr. 720

„Kultūras pieminekļu uzskaites, aizsardzības, izmantošanas un restaurācijas noteikumi". Tāpat ir konstatētas prasības, saskaņā ar kurām pretendentam ir jābūt pieredzei publiskas II vai III grupas ēkas celtniecībā.

Lai pretendenti būtu pilnībā informēti un varētu sagatavot atbilstošus piedāvājumus, iepirkuma dokumentācijā jānosaka, kādas tieši ēkas tiks atzītas par līdzvērtīga statusa ēkām, ja būvdarbi ir veikti citā valstī, piemēram, nolikumā atrunājot noteiktas ēku īpašības, kurām tām ir jāatbilst. Tāpat arī attiecībā uz prasīto pieredzi II vai III grupas ēkas celtniecībā Birojs vērš uzmanību, ka prasība būtu izvirzāma, nosakot īpašības, kādām jāatbilst pretendenta iepriekš veiktajiem būvdarbiem, ņemot vērā, ka ārvalsts pretendentiem var nebūt vienota izpratne par minēto grupu ēku klasifikāciju.

Tomēr jānošķir šādu atsauču izdarīšana uz nacionālo normatīvo regulējumu kopumā, kas var liecināt par netiešo diskrimināciju un ir vērtējama kā negatīva prakse (piemēram, prasība, lai būvdarbi būtu nodoti ekspluatācijā saskaņā ar nacionālo regulējumu), no atsauču izdarīšanas uz konkrētām normām, kas, piemēram, paskaidro kādu iepirkuma dokumentācijā ietvertu jēdzienu un kas attiecīgi nediskriminē ārvalstu piegādātājus.

Papildus Birojs vērš uzmanību, ka saskaņā ar Eiropas Komisijas audita ziņojumā norādīto secināms, ka arī gadījumos, kad iepirkuma dokumentācijā ir izvirzītas pieredzes prasības piegādātājam, norādot, ka šai pieredzei jābūt iegūtai saskaņā ar noteiktiem standartiem (piemēram, nacionāla vai starptautiska līmeņa standartiem), lai netiktu ierobežota tādu piegādātāju dalība iepirkumā, kuriem ir līdzvērtīga nepieciešamā pieredze, lai veiktu darbus atbilstošā kvalitātē, bet kuriem nav prasītā pieredze ar norādītajiem standartiem, kvalifikācijas prasības nepieciešams izvirzīt tādējādi, lai piegādātājs varētu norādīt arī līdzvērtīgu pieredzi.

Attiecīgi nav pamatoti noteikt, piemēram, ka mikroprocesoru centralizācijas vilcienu kustības vadības sistēmu ieviešanas un izstrādāšanas pieredzes apliecināšanai ir derīgi vienīgi *CENELEC* standarti, neparedzot iespēju piegādātājam pierādīt pieredzi, kas ir saistīta ar līdzvērtīgiem (ekvivalentiem) standartiem.

9. Nepamatoti izvirzītas prasības attiecībā uz pieredzi FIDIC līgumu ietvaros

Birojs, veicot pirmspārbaudes, ir konstatējis, ka iepirkuma dokumentācijā tiek izvirzītas prasības par būvdarbu pieredzi FIDIC līgumu ietvaros gan attiecībā uz pašu pretendentu, gan dažādiem speciālistiem.

Birojs norāda, ka būvdarbu iepirkumā pretendentam, kā arī speciālistiem izvirzīt prasību par pieredzi FIDIC līguma izpildē ir nepamatoti, jo pretendenta (vai speciālistu) profesionālā atbilstība jāvērtē, izvērtējot pieredzi veiktajos darbos kā tādos, nevis līguma noteikumus (piemēram, FIDIC), kas regulē attiecīgo darbu veikšanu.

Savukārt gadījumā, ja iepirkuma līgums tiek slēgts par inženiertehniskās uzraudzības pakalpojumiem, t.i., tiek iepirkts FIDIC inženieris, kas nodrošina FIDIC līguma administrēšanu no pasūtītāja puses (tā vietā), pasūtītājam ir pamats prasīt līdzvērtīgu iepriekšējo pieredzi (attiecīgo pienākumu veikšana FIDIC līgumu ietvaros) inženierim – gan pretendentam (juridiskai personai), gan galvenajiem speciālistiem. Attiecīgi kā līdzvērtīga pieredze var tikt akceptēta pienākumu veikšana FIDIC līguma ietvaros, ņemot vērā to, ka iepirkuma priekšmets ir tieši FIDIC inženiera pakalpojumi. Šādu pieeju pamato arī fakts, ka būvuzraudzība Latvijas normatīvo aktu izpratnē nav tas pats pasākumu kopums, ko sevī ietver inženiertehniskā uzraudzība, kas savukārt Latvijas normatīvajos aktos netiek minēta/skaidrota, bet ko paredz FIDIC līgumi, kā arī fakts, ka FIDIC līgumu

izpratnē ar jēdzienu „inženieris" tiek saprasts ne tikai konkrēts speciālists, bet arī speciālistu kopums (komanda) vai pat juridiska persona (proti, pats pretendents).

Tomēr, ņemot vērā Eiropas Komisijas audita rezultātus attiecībā uz FIDIC prasības iekļaušanu iepirkumos, Birojs uzskata, ka gadījumos, kad būtu nepieciešams izvirzīt pieredzes prasību FIDIC līgumos (proti, gadījumos, kad saskaņā ar iepriekš minēto skaidrojumu tas būtu pieļaujams), nepieciešams nevis tiešā veidā atsaukties uz pieredzi FIDIC līgumu izpildē, bet gan aprakstīt šo pieredzi funkcionāli – minot konkrētas būvuzrauga funkcijas, kas ir raksturīgas FIDIC inženierim, vai cita speciālista (piemēram, projekta vadītājs) funkcijas, kas konkrētā līguma izpildē atbild par FIDIC līguma administrēšanu sadarbībā ar inženieri, vai arī norādīt, ka tiks akceptēta arī FIDIC līdzvērtīga pieredze (aprakstot līdzvērtīguma kritērijus). Attiecīgi FIDIC līgums varētu būt viens no pierādījumiem par pieredzes atbilstību (vai arī cits līdzvērtīgs līgums, kura ietvaros ir pildīti konkrēti pieprasītie uzdevumi).

10. Neatbilstoši izvirzīti noteikumi attiecībā uz pretendentam (tā speciālistam) nepieciešamo būvprakses vai arhitekta prakses sertifikāta izdevējinstitūciju

Nereti iepirkuma dokumentācijā attiecībā uz Latvijā reģistrētu pretendentu (tā speciālistu), ir izvirzīta prasība, ka tā būvprakses vai arhitekta prakses sertifikātam jābūt kādas konkrētas institūcijas izdotam, lai arī nepieciešamo sertifikātu attiecīgajā jomā izdod vairākas institūcijas.

Birojs vērš uzmanību, ka atbilstoši Ministru kabineta 2018. gada 20. marta noteikumu Nr. 169 „Būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumi" regulējumam Latvijā var būt vairākas institūcijas, kas ir akreditētas izsniegt nepieciešamos sertifikātus noteiktās jomās. Attiecīgi pasūtītājam attiecībā uz Latvijā reģistrētu pretendentu (tā speciālistu) ir vai nu jāmin visas attiecīgās institūcijas, kas ir tiesīgas izdot nepieciešamo sertifikātu, vai arī tam ir jāizvirza prasība par attiecīgā sertifikāta esamību, nenosakot konkrētu izdevējinstitūciju. Vienlaikus attiecībā uz ārvalstu pretendentu (tā speciālistu) Birojs lūdz skatīt šā skaidrojuma 1. punktu par prasībām par reģistrēšanos noteiktos Latvijas reģistros un prasībām par ārvalsts speciālistu kvalifikāciju un izglītību apliecinošu dokumentu atzīšanu.

11. Nepamatotu prasību izvirzīšana attiecībā uz pretendenta vadības sistēmām

Saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 47. panta pirmo daļu (SPSIL 53. panta pirmo daļu), ja pasūtītājs pieprasa neatkarīgas institūcijas sertifikātu par piegādātāja atbilstību noteiktiem kvalitātes nodrošināšanas standartiem, tas atsaucas uz kvalitātes nodrošināšanas sistēmām, kuras atbilstoši Eiropas standartiem apstiprinājušas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā akreditētas institūcijas. Pasūtītājs *atzīst citas Eiropas Savienības dalībvalsts normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā akreditētas institūcijas izdotu sertifikātu*. Turklāt iepriekš minētais regulējums paredz, ka, ja piegādātājam no tā neatkarīgu iemeslu dēļ nebija iespējams šādus sertifikātus iegūt līdz pieteikuma vai piedāvājuma iesniegšanas dienai, piegādātājs iesniedz citus pierādījumus par līdzvērtīgu kvalitātes nodrošināšanas pasākumu veikšanu un pierāda, ka piedāvātie kvalitātes nodrošināšanas pasākumi atbilst pasūtītāja prasībām.

Jāuzsver, ka pasūtītājs nav tiesīgs izvirzīt prasības par kvalitātes vadības sistēmām tādos iepirkumos, kuru paredzamā līgumcena ir mazāka par Ministru kabineta noteiktajām

līgumcenu robežvērtībām (proti, iepirkumos, kuru līgumcena ir zem noteiktajām Eiropas Savienības līgumcenu robežvērtībām).

Līdzīgas prasības attiecībā uz vides vadības standartiem ir iekļautas Publisko iepirkumu likuma 48. pantā (SPSIL 54. pantā).

Papildus Birojs norāda, ka pasūtītājs nav tiesīgs izvirzīt pretendentam tādus noteikumus dalībai iepirkuma procedūrā, kas nav pamatojami ar Publisko iepirkumu likuma (vai ar SPSIL) normām, un norāda, ka saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 47. un 48. pantu (SPSIL 53. un 54. pantu) pasūtītājs var izvirzīt prasības, ka pretendentam ir ieviestas kvalitātes nodrošināšanas un vides vadības sistēmas, taču ne Publisko iepirkumu likums, ne arī SPSIL neparedz pasūtītāja tiesības izvirzīt prasības par to, lai piegādātājam būtu izveidota arodveselības vai darba drošības sistēma (piemēram, OHSAS vai ekvivalenta), līdz ar to pasūtītājam jāpieņem *jebkādi pierādījumi* par darba drošības un arodveselības pasākumiem līguma izpildē (piemēram, apliecinājums par attiecīgā speciālista piesaisti līguma izpildē).

Turklāt Birojs norāda, ka likuma regulējumam neatbilst prasības, saskaņā ar kurām kvalitātes nodrošināšanas sistēmai jābūt izstrādātai, piemēram, atbilstoši prasībām (vadlīnijām), kuras izstrādājusi kādas nozares profesionālā organizācija.

12. Izvirzītas nesamērīgas prasības pretendenta vai tā speciālistu kvalifikācijai

Birojs nereti konstatē, ka iepirkuma dokumentācijā pretendentam vai speciālistiem izvirzītās kvalifikācijas prasības ir noteiktas nesamērīgi iepirkuma līguma priekšmetam.

Saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 41. panta otro daļu (SPSIL 47. panta otrā daļa) prasību apjomu, kā arī pieprasīto konkrētā iepirkuma līguma izpildei nepieciešamo minimālo spēju līmeni nosaka samērīgi iepirkuma līguma priekšmetam, līdz ar to pretendentam un tā speciālistiem nevar tikt noteiktas augstākas kvalifikācijas (tostarp pieredzes) prasības, nekā tas faktiski nepieciešams, ņemot vērā iepirkuma priekšmeta specifiku un apjomu. Līdz ar to Birojs vērš uzmanību, ka noteiktajām kvalifikācijas prasībām jābūt samērīgām un nepieciešamām līguma atbilstošai izpildei.

Piemēram, iepirkumā ir paredzēti ceļa būvdarbi 2 km garumā, savukārt pretendentam un atbildīgajam būvdarbu vadītājam tiek prasīta pieredze ceļu būvdarbos vismaz 5 km garumā viena līguma ietvaros (pareizi būtu izvirzīt prasību par nepieciešamo pieredzi, nepārsniedzot iepirkumā paredzēto būvdarbu apjomu, t.i., nepārsniedzot 2 km viena līguma ietvaros).

Tāpat ir konstatēts, ka iepirkumā ir paredzēts veikt vienas ēkas pārbūvi, vienlaikus pretendentam un tā speciālistiem tiek prasīta pieredze vismaz četru līdzvērtīgu ēku būvdarbos (jāņem vērā, ka tiek uzskatīts, ka pieredzei trīs objektos jābūt pietiekamai adekvātu spēju apliecināšanai, tomēr minētā pieeja neattiecas uz dažāda veida nelieliem, sistēmiskiem pakalpojumiem kā, piemēram, lekciju nodrošināšana).

Turklāt Birojs skaidro, ka nav pamatoti prasīt pārāk specifisku katru pieredzes līgumu, ņemot vērā, ka pretendents un speciālists līguma izpildei nepieciešamo pieredzi, izpildot līguma izpildei nepieciešamos darbus ar konkrētiem tehniskajiem parametriem, varētu būt ieguvis vairāku dažādu līgumu ietvaros, kaut arī katrs no līgumiem visus minētos nosacījumus neietvertu.

Tāpat nav pamatoti prasīt pieredzi un izglītību, kas pēc būtības nav saistīta ar līguma priekšmetu.

Papildus Birojs vērš uzmanību, ka nav samērīgi izvirzīt pieredzes prasības attiecībā uz visiem līguma izpildē iesaistītajiem speciālistiem (vai attiecībā uz lielu skaitu

speciālistu). Kaut arī speciālistu skaits, attiecībā uz kuru būtu pamatoti izvirzīt pieredzes prasības, katrā konkrētajā gadījumā izvērtējams atsevišķi, Birojs iesaka šādas prasības izvirzīt vienīgi attiecībā uz vadošajiem speciālistiem, vienlaikus saglabājot attiecībā uz pārējiem speciālistiem prasības par izglītību vai noteiktu sertifikāciju[6].

Vienlaikus Birojs norāda, ka nav samērīgi iepirkuma dokumentācijā kā kandidāta vai pretendenta kvalifikācijas prasību noteikt, piemēram, ka kandidātam vai pretendentam jābūt ieviestai elektroniskai būvdarbu kvalitātes kontroles sistēmai; Biroja ieskatā prasību par šādas sistēmas esību varētu izvirzīt uz līguma izpildes brīdi.

13. Par prasību iesniegt ražotāja vai autorizēta pārstāvja apliecinājumu

Birojs norāda, ka pēc būtības nav pamata iepirkuma dokumentācijā paredzēt, lai pretendents iesniedz ražotāja vai tā pārstāvības apliecinājumu par pretendenta tiesībām piedāvāt konkrētas preces, veikt šo preču tehnisko apkopi vai garantijas apkalpošanu, ja šādas preces vai pakalpojumus var iegādāties no trešajām personām, apliecinot preču legālu izcelsmi un ražotāja garantijas saistību nodrošināšanu; šāda prasība var nepamatoti ierobežot paralēlo importu un tādējādi – atsevišķu pretendentu iespējas piedalīties iepirkumā. Attiecīgi Biroja ieskatā pretendentam būtu pietiekami apliecināt preču legālu iegādi un ražotāja garantijas saistību nodrošināšanu.

Vienlaikus atsevišķos izņēmuma gadījumos, piemēram, ja tas saistīts ar pacientu veselību vai citu būtisku interešu nodrošināšanu, kur ir svarīgi nodrošināt preču izsekojamību, noteiktu glabāšanas režīmu un paša ražotāja garantētu pēcpārdošanas servisu, ko pasūtītājs var pamatot, un ir izsvēris šādu prasību iekļaušanas ietekmi uz iepirkuma rezultātiem, šādu prasību iekļaušana var būt pieļaujama.

Tāpat Birojs norāda, ka nav pamatoti noteikt, ka šādai autorizācijai ir jābūt adresētai konkrētam pasūtītājam.

[6] Attiecībā uz ēku būvdarbu iepirkumu kvalifikācijas prasību noteikšanu kopumā skat. arī vadlīnijas „Kvalifikācijas prasību sagatavošana ēku būvdarbu publisko iepirkumu nolikumos" ar ieteikumiem kvalifikācijas prasībām un piemēriem: https://www.iub.gov.lv/lv/nozaru-ministriju-vadlinijas

II. Neatbilstības prasībās par iesniedzamajiem dokumentiem, to derīguma termiņiem, izdevējinstitūcijām

14. Atbilstoši izvirzītajām kvalifikācijas prasībām nav noteikti iesniedzamie dokumenti, kā arī tiek pieprasīta informācija, kuru nav paredzēts vērtēt

Veicot pirmspārbaudes, Birojs nereti konstatē, ka iepirkuma dokumentācijā atbilstoši noteiktajām prasībām attiecībā uz pretendentam/tā speciālistiem nepieciešamo kvalifikāciju nav noteikta iesniedzamā informācija (dokumenti) šīs kvalifikācijas apliecināšanai. Birojs norāda, ka pasūtītājam, lai tas varētu gūt objektīvu pārliecību par kvalifikācijas atbilstību izvirzītajām kvalifikācijas prasībām, ir jāpieprasa atbilstošu dokumentu iesniegšana (piemēram, sertifikāts, CV); papildus skat. arī šā skaidrojuma 32. punktu par nepilnīgu informāciju par Eiropas vienoto iepirkuma procedūras dokumentu.

Tāpat nereti tiek konstatēts pretējais, proti, iepirkuma dokumentācijā tiek pieprasīts iesniegt tādu informāciju, kuru saskaņā ar izvirzītajām prasībām nav paredzēts vērtēt. Birojs vērš uzmanību, ka saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 13. panta otro daļu (SPSIL 17. panta otro daļu) pasūtītājs pieprasa no kandidāta, pretendenta vai metu konkursa dalībnieka tikai tādu informāciju un dokumentus, kas nepieciešami kvalifikācijas un piedāvājumu atbilstības pārbaudei, kā arī piedāvājuma izvēlei saskaņā ar noteiktajiem piedāvājuma izvērtēšanas kritērijiem.

15. Prasība, ka pretendentam, lai apliecinātu pieredzi, nepieciešams iesniegt atsauksmju *oriģinālus*, ir paredzēts atsauksmju derīguma termiņš (piemēram, noteikts, ka atsauksmēm jābūt izsniegtām *ne agrāk kā vienu mēnesi* pirms piedāvājumu iesniegšanas termiņa beigām), noteikts, ka atsauksmēm jābūt *adresētām pasūtītājam* vai ka pretendents drīkst iesniegt tikai *vienu atsauksmi no katra pasūtītāja*; būvniecības jomā atsauksmes tiek prasītas nevis par pašu pretendentu, bet gan par tā *piesaistītajiem speciālistiem*

Birojs norāda, ka, tā kā atsauksmju saturs nemainās atkarībā no to adresāta, nav pamata pieprasīt, lai iesniegtās atsauksmes būtu adresētas konkrētajam pasūtītājam. Tāpat pasūtītājam nav pamata noteikt atsauksmju derīguma termiņu, ņemot vērā, ka fakts, ka piedāvājumam pievienotā pasūtītāja atsauksme ir izsniegta agrāk par pasūtītāja noteikto atsauksmes derīguma termiņu, taču vienlaikus atbilst citām izvirzītajām prasībām, nekādā veidā neietekmē šīs atsauksmes tiesisko nozīmi, t.i., ar iesniegto atsauksmi pretendents apliecina savas kvalifikācijas atbilstību.

Savukārt noteikums, ka pretendents drīkst iesniegt tikai vienu atsauksmi no katra pasūtītāja, var nepamatoti ierobežot konkurenci, jo liedz iespēju piedalīties iepirkuma procedūrā tādiem pretendentiem, kuru pieredze atbilst pasūtītāja izvirzītajām prasībām attiecībā uz objektu skaitu un tajos ietverto darbu apjomu, taču kuri atbilstošo pieredzi ieguvuši, veicot, piemēram, būvdarbus viena pasūtītāja vajadzībām.

Attiecībā uz atsauksmju pieprasīšanu par pretendenta piesaistītajiem speciālistiem Birojs norāda, ka, tā kā parasti pasūtītāji atsauksmi (it sevišķi būvdarbu gadījumā) izsniedz par paša būvuzņēmēja darbību kopumā, neizdalot atsevišķi iesaistītā personāla veikuma kvalitāti, pasūtītājam nav pamata pieprasīt atsauksmes par konkrētu speciālistu. Turklāt, ņemot vērā, ka, ja objekts ir izbūvēts pirms vairākiem gadiem un šāda veida atsauksme par konkrētu speciālistu nav pieprasīta, var būt pat neiespējami šādu atsauksmi iegūt. Līdz ar to pasūtītājam iepirkuma dokumentācijā jāpieļauj iespēja iesniegt alternatīvus dokumentus

pieredzes apliecināšanai, ja pasūtītāja prasītie dokumenti nav pieejami (vienlaikus arī attiecībā uz *pretendentam* prasītām atsauksmēm Birojs lūdz ņemt vērā, ka gadījumā, ja pretendents objektīvu iemeslu dēļ atsauksmi nespēj iesniegt, pasūtītājam jāpieņem alternatīvi dokumenti (piemēram, pieņemšanas – nodošanas akti), kas apliecina pretendenta atbilstību iepirkuma dokumentācijā noteiktajām prasībām).

Izvirzot prasību par atsauksmju iesniegšanu, iepirkuma dokumentācijā jānorāda, ka var tikt iesniegtas arī atsauksmju kopijas. Vienlaikus, ja iepirkuma dokumentācijā tomēr tiek kļūdaini noteikts, ka iesniedzami tieši atsauksmju oriģināli, jāņem vērā, ka, ja netiks iesniegti atsauksmju oriģināli, bet gan kopijas, pasūtītājs varēs izmantot Publisko iepirkumu likuma 41. panta piektajā daļā (SPSIL 47. panta astotajā daļā) paredzētās tiesības un pieprasīt tos, taču tas nevar būt par pamatu piedāvājuma noraidīšanai. Šāds noformējuma trūkums nav uzskatāms par būtisku, ja netraucē nepieciešamo informāciju izvērtēt pēc būtības.

16. Prasība iesniegt sertifikātus, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem nav obligāti

Bieži iepirkuma dokumentācijā tiek prasīts kā kvalifikāciju apstiprinošu dokumentu iesniegt konkrētu attiecīgās nozares sertifikātu.

Tā, piemēram, auditoru pakalpojumu iepirkumos tiek prasīts *ACCA* sertifikāts. *ACCA* ir profesionālu grāmatvežu (nevis revidentu) vispasaules organizācija, un šis sertifikāts ir pasaulē atzīts un augsti novērtēts grāmatvežu profesionāļu kvalifikāciju apliecinošs sertifikāts, kura iegūšanai nepieciešams sekmīgi nokārtot pārbaudes dažādās biznesa vadības jomās. Saskaņā ar Revīzijas pakalpojumu likumu fiziskā persona iegūst zvērināta revidenta statusu pēc tam, kad tā ir nokārtojusi zvērinātu revidentu kvalifikācijas eksāmenus un saņēmusi noteikto sertifikātu. Ņemot vērā minēto, Birojs secina, ka zvērinātam revidentam profesionālās darbības veikšanai nav nepieciešams vēl kādas organizācijas sertifikāts jeb piederība kādai konkrētai organizācijai; attiecīgi šāda prasība nav pamatota.

Līdzīgi attiecībā uz sertifikātu pieprasīšu projektu vadītājiem (piemēram, *PRINCE2, PMP, PMI, IPMA*) – saskaņā ar Projektu vadītāju profesionālās apvienības sniegto skaidrojumu šīs starptautiskās sertifikācijas sistēmas nepiešķir un neapliecina projekta vadītāja kvalifikāciju vai atbilstību projekta vadītāja profesijas standartam. Turklāt saskaņā ar Ministru kabineta 2017. gada 23. maija noteikumiem Nr. 264 „Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām" Latvijā projekta vadītāja kvalifikāciju apliecina augstākā izglītība, kā arī noteiktas zināšanas un prasmes. Attiecīgi nav pamatoti pieprasīt kā atbilstošus kvalifikāciju apliecinošus dokumentus vienīgi minētos sertifikātus.

17. Neatbilstošs iesniedzamo dokumentu derīguma termiņš[7]

Nereti pasūtītāji, sagatavojot iepirkuma dokumentāciju, neprecīzi nosaka iesniedzamo dokumentu derīguma termiņu.

---

[7] Publisko iepirkumu likuma 41. panta trešā daļa (SPSIL 47. panta sestā daļa) izslēgta attiecīgi ar grozījumiem Publisko iepirkumu likumā un SPSIL, kas stājās spēkā 09.06.2026. Attiecībā uz šajā normā minēto ārvalstu kompetento institūciju izsniegto izziņu un citu dokumentu pieņemšanas un atzīšanas termiņu iepirkuma procedūrās, kuras izsludinātas, sākot ar 09.06.2026., skat. Biroja skaidrojumu „Kandidātu un pretendentu izslēgšanas noteikumi": *https://www.iub.gov.lv/lv/media/7602/download?attachment (Papildināts 07.07.2026.)*

Atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 41. panta trešajai daļai (SPSIL 47. panta sestajai daļai) izziņas un citus dokumentus, kurus Publisko iepirkumu likumā noteiktajos gadījumos izsniedz Latvijas kompetentās institūcijas, pasūtītājs pieņem un atzīst, ja tie izdoti ne agrāk kā *vienu mēnesi* pirms *to* iesniegšanas dienas (nevis piedāvājumu vai pieteikumu iesniegšanas dienas), bet ārvalstu kompetento institūciju izsniegtās izziņas un citus dokumentus pasūtītājs pieņem un atzīst, ja tie izdoti ne agrāk kā *sešus mēnešus* pirms to iesniegšanas dienas, ja izziņas vai dokumenta izdevējs nav norādījis īsāku tā derīguma termiņu.

Turklāt jāņem vērā, ka attiecīgais dokumentu derīguma termiņš ir attiecināms vienīgi uz tām izziņām un dokumentiem, kuri ir iesniedzami saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu un SPSIL (Publisko iepirkumu likuma 42. pantā vai SPSIL 48. pantā minētās iestādes), nevis uz tādiem dokumentiem, kas, piemēram, apliecina pretendenta kvalifikāciju.

III. Neatbilstības tehnisko specifikāciju prasībās

18. Prasība, ka pretendenta piedāvātajiem izstrādājumiem, materiāliem vai iekārtām jāatbilst noteiktiem (pasūtītāja norādītajiem) standartiem vai arī prasības par iepirkumā izmantojamo iekārtu vai materiālu sertifikācijas/izcelsmes valsti

Birojs nereti konstatē, ka pasūtītājs attiecībā uz atsevišķiem izmantojamajiem izstrādājumiem, materiāliem vai iekārtām ir izvirzījis prasības, ka tiem jāatbilst noteiktam standartam (piemēram, Latvijas nacionālajam standartam LVS 77 u.c.), neparedzot iespēju, ka pretendents var piedāvāt materiālus, kas atbilst ekvivalentam standartam. Birojs norāda, ka atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 20. panta piektās daļas 2. punktam (SPSIL 23. panta piektās daļas 2. punktam), ja pasūtītājs tehniskajā specifikācijā ietver atsauci uz konkrētu standartu, tad katrā atsaucē jāiekļauj vārdi „vai ekvivalents".

Vienlaikus Birojs vērš uzmanību, ka, veicot piedāvājumu izvērtēšanu, pasūtītājs, ievērojot Publisko iepirkumu likuma 20. panta septīto daļu (SPSIL 23. panta septīto daļu), nav tiesīgs noraidīt piedāvājumu tāpēc, ka piedāvātā prece vai pakalpojumi neatbilst atsaucē norādītajiem standartiem vai tehniskajām specifikācijām, ja pretendents, izmantojot jebkādus atbilstošus līdzekļus (tai skaitā Publisko iepirkumu likuma 22. pantā minētos pierādījumus), var pierādīt, ka piedāvājums ir ekvivalents un apmierina tehniskajā specifikācijā norādītās pasūtītāja prasības.

Tāpat, veicot pirmspārbaudes, Birojs konstatē, ka iepirkuma dokumentācijā ir noteikts, ka iepirkuma dokumentācijā norādītās iekārtas un materiālus var aizstāt ar Latvijā sertificētiem analogiem, vai arī tiek izvirzīta prasība, ka būvdarbos izmantojamām iekārtām un materiāliem ir jābūt sertificētiem Latvijā.

Birojs norāda, ka atbilstoši Būvniecības likuma 10. panta pirmajai daļai būvizstrādājumus ir atļauts piedāvāt Latvijas tirgū, kā arī stacionāri iebūvēt būvēs, ja tie ir derīgi paredzētajam izmantojumam, nodrošina būvei izvirzīto būtisko prasību izpildi un atbilst būvniecību regulējošu normatīvo aktu prasībām.

Tāpat Birojs vērš uzmanību, ka atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 20. panta piektās daļas 2. punktam (SPSIL 23. panta piektās daļas 2. punktam) pasūtītāji tehniskās specifikācijas sagatavo ar atsauci uz šā panta trešajā un ceturtajā daļā minētajām tehniskajām specifikācijām un standartiem šādā secībā: Latvijas nacionālā standarta statusā adaptētie Eiropas standarti, Eiropas tehniskie novērtējumi, kopējās tehniskās specifikācijas, citi starptautiskie standarti, kā arī citas tehniskās atsauces sistēmas, ko izveidojušas Eiropas standartizācijas institūcijas, vai, ja minēto standartu nav, šādā secībā: Latvijas nacionālie standarti, nacionālie tehniskie apstiprinājumi vai nacionālās tehniskās specifikācijas attiecībā uz projektēšanu, tāmēšanu un izpildi, un preču izmantošanu. Katrā atsaucē iekļauj vārdus „vai ekvivalents".

Attiecīgi Birojs norāda, ka noteikumi iepirkuma dokumentācijā, saskaņā ar kuriem tiek noteikta izmantojamo materiālu un iekārtu sertifikācijas valsts, neatbilst iepriekš minētajam normatīvajam regulējumam, kā arī nepamatoti ierobežo pretendentu tiesības izvēlēties sev izdevīgākās iekārtas un materiālus un to iegādes vietas.

Tāpat Birojs norāda, ka arī noteikums, ka precei jābūt ražotai Eiropas Savienībā, neatbilst Eiropas Savienībā pastāvošajam brīvas preču kustības principam, kas paredz, ka rūpniecības preces, kas ražotas vai importētas vienā no Eiropas Savienības dalībvalstīm, var brīvi tikt pārdotas jebkurā citā dalībvalstī.

19. Piegādājamajām iekārtām norādīti konkrēti izmēru u.c. īpašību parametri, nepieļaujot iespējamās amplitūdas

Veicot pirmspārbaudes, Birojs nereti konstatē, ka attiecībā uz iepērkamajām precēm ir norādītas konkrētas prasības, kas precīzi raksturo to īpašības, būtībā izslēdzot iespēju piedāvāt ekvivalentas preces (t.i., preču gabarītizmēri, svars un citas prasības ir norādītas nevis kādā noteiktā amplitūdā, bet gan specifiskos un konkrētos lielumos, piemēram, līdz milimetra precizitātei), kas Biroja ieskatā var liecināt par to, ka ir iespējams piedāvāt tikai konkrēta ražotāja preces.

Birojs norāda, ka pasūtītājam tehniskajās specifikācijās ir jānosaka minimālās tehniskās prasības piegādājamajām precēm, kādas ir nepieciešamas, lai nodrošinātu šo preču funkcionalitāti, piemērotību konkrētajiem darba apstākļiem un savietojamību ar pasūtītāja rīcībā esošajām iekārtām un sistēmām. Līdz ar to Birojs iesaka tehniskajās specifikācijās paredzēt tikai preču funkcionalitātei būtiskos tehniskos parametrus, nosakot piegādājamo preču parametru iespējamās amplitūdas.

IV. Neatbilstības piedāvājumu izvērtēšanas kritērijos

20. Saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma izvērtēšanas kritēriji nav izstrādāti pietiekami detalizēti

Birojs vērš uzmanību uz to, ka, izvēloties par piedāvājuma izvērtēšanas kritēriju saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu, kura ietvaros tiek vērtēti ar līguma priekšmetu saistīti kvalitātes kritēriji, iepirkuma procedūras dokumentācijā *jānorāda ne tikai visi izvērtēšanas kritēriji, kritēriju vērtības un, ja attiecināms, vērtību diapazoni, bet arī piedāvājuma izvēles algoritms saskaņā ar šiem kritērijiem, kā arī jāapraksta, kā tiks piemērots katrs no norādītajiem izvērtēšanas kritērijiem*.

Piemēram, ja pasūtītājs ir paredzējis vērtēt pretendenta tehniskās priekšrocības un funkcionālo raksturojumu, lai būtu iespējams veikt objektīvu pretendentu iesniegto piedāvājumu salīdzināšanu, novērtēšanu un izdevīgākā piedāvājuma izvēli, ir jābūt skaidri definētam, kādas tehniskās iespējas pasūtītājs uzskatīs par tehniskām priekšrocībām, kā arī jānosaka, kādu risinājumu pasūtītājs uzskatīs par funkcionāli visveiksmīgāko un kādos gadījumos punktu skaits tiks samazināts. Turklāt kritērijiem ir jābūt tieši saistītiem ar līguma priekšmetu, tāpēc, vērtējot, piemēram, tehniskās priekšrocības, var tikt vērtēts tikai tehniskais risinājums, kas tiks izmantots līguma izpildē un var nodrošināt efektīvāku un kvalitatīvāku līguma izpildi, nevis, piemēram, piegādātāja rīcībā esošie tehniskie resursi, kas attiecas uz pretendenta kvalifikācijas novērtēšanu un kuru esamība liecina vienīgi par spēju izpildīt līgumu, nevis lielāku priekšrocību esamību konkrētā līguma izpildē.

Tāpat Birojs nereti konstatē, ka, nosakot saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu, iepirkuma dokumentācijā attiecībā uz kādu no kritērijiem ir paredzēti iespējamie vērtējumi un katrā no šiem vērtējumiem iegūstamais punktu skaits ir noteikts ar ievērojami lielu amplitūdu (piemēram, ir noteikts, ka punktu skaits vērtēšanas kritērijā „Pretendenta sniegtās informācijas detalizācijas pakāpe" tiek piešķirts atkarībā no tā, vai pretendenta sniegtā informācija ir: 1) skaidra, detalizēta un nerada jautājumus par pakalpojuma sniegšanas kvalitāti (šādā gadījumā tiek piešķirti 35 punkti); 2) norādītā informācija nav pietiekami detalizēta un rada jautājumus par pakalpojuma sniegšanas kvalitāti (šādā gadījumā tiek piešķirti 17 punkti)).

Tā kā pastāv iespēja, ka, izvērtējot pretendenta iesniegto tehnisko piedāvājumu, iepirkuma komisija konstatē, ka tehniskais piedāvājums attiecīgajā kritērijā nav viennozīmīgi vērtējams kā tāds, lai par to piešķirtu maksimālo punktu skaitu, tomēr vienlaikus tam nebūtu piešķirams arī minimālais punktu skaits, Birojs šādos gadījumos lūdz pasūtītāju labot iepirkuma dokumentāciju, attiecībā uz kritērijiem paredzot: 1) kritērijam piešķiramās skaitliskās vērtības noteiktā diapazonā un sadalot sīkāk šos diapazonus (šādā gadījumā papildus nepieciešams aprakstīt katru no diapazoniem, norādot attiecīgas tehniskā piedāvājuma īpašības) vai 2) papildu starpvērtības (konkrētu punktu skaitu), kas tiks piešķirts noteiktā gadījumā, attiecīgi aprakstot šos gadījumus, t.i., prasības, kas pretendentam jāizpilda, lai tā piedāvājums tiktu vērtēts ar norādīto punktu skaitu.

21. Neatbilstoši noteikts izšķirošais piedāvājuma izvēles kritērijs[8]

Saskaņā ar nolikumos noteikto gadījumā, ja pasūtītājs konstatēs, ka vismaz divu piedāvājumu novērtējums ir vienāds, par uzvarētāju tiks noteikts pretendents, kas ir nacionāla līmeņa darba devēju organizācijas biedrs un ir noslēdzis koplīgumu ar arodbiedrību, kas ir nacionāla līmeņa arodbiedrības biedre. Kaut arī minētais kritērijs nav pretrunā SPSIL 57. panta septītajai daļai (Publisko iepirkumu likuma 51. panta septītās daļas redakcijai, kura bija spēkā līdz 08.06.2026.), Birojs vērš uzmanību, ka Eiropas Komisijas auditori iepirkumu audita ietvaros ir norādījuši, ka šāds izšķirošais piedāvājuma izvēles kritērijs ir diskriminējošs; tāpat vēlams, lai izšķirošais piedāvājuma izvēles kritērijs būtu saistīts ar konkrētā līguma priekšmetu. *(Precizēts 07.07.2026.)*

Vienlaikus ir konstatējams, ka nereti nolikumos tiek iekļauti arī nosacījumi par izlozes rīkošanu šādos gadījumos. Arī attiecībā uz izlozes rīkošanas paredzēšanu Birojs norāda, ka, kaut arī tās paredzēšana nav pretrunā ar iepriekš minēto regulējumu, Birojs iesaka šī kritērija vietā izvēlēties kādu ar līguma izpildi saistītu aspektu, kas pasūtītājiem ļautu izvēlēties savām vajadzībām visatbilstošāko/visizdevīgāko piedāvājumu (attiecīgi izloze varētu būt kā galējais piedāvājuma izvēles kritērijs).

Tāpat Birojs uzskata, ka piedāvājuma izvēle pēc tā iesniegšanas laika nav vērtējama kā objektīva un nediskriminējoša piedāvājuma izvēles kārtība Publisko iepirkumu likuma un SPSIL izpratnē, ņemot vērā, ka pretendentam nepamatoti tiek radītas nelabvēlīgas sekas tādēļ, ka tas ir iesniedzis piedāvājumu vēlāk nekā cits pretendents. Turklāt šāds noteikums neliecina, ka tiks izvēlēts pasūtītāja vajadzībām visatbilstošākais piedāvājums.

Lai pretendenti būtu precīzi informēti par papildu apsvērumiem, kurus iepirkuma komisija ņems vērā, lai pieņemtu lēmumu par viena piedāvājuma izvēli gadījumā, ja vairāku piedāvājumu vērtējums būs vienāds, ievērojot Publisko iepirkumu likuma 51. panta septītās daļas regulējumu (SPSIL 57. panta septītā daļa), iepirkuma dokumentācijā jānorāda izšķirošais piedāvājuma izvēles kritērijs, atbilstoši kuram izvēlēsies piedāvājumu, ja pirms tam, kad pieņems lēmumu par iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, tiks konstatēts, ka vismaz divu piedāvājumu novērtējums ir vienāds.

Birojs iesaka kā izšķirošo piedāvājuma izvēles kritēriju noteikt tādu kritēriju, kas sniedz priekšrocības pasūtītājam saistībā ar pašu piedāvājumu jeb līguma izpildi (piemēram, kādu no piedāvājuma izvērtēšanas kvalitātes kritēriju aspektiem).

Turklāt Birojs norāda, ka pienākums iepirkuma dokumentācijā paredzēt izšķirošo piedāvājuma izvēles kritēriju ir jebkurā gadījumā – neatkarīgi no izvēlētā/izvēlētajiem saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma izvērtēšanas kritērijiem (tostarp, arī gadījumos, kad saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma ietvaros ir paredzēts vērtēt tikai cenu).

[8] Ņemot vērā grozījumus Publisko iepirkumu likumā, kas stājās spēkā 09.06.2026., attiecībā uz iepirkuma procedūrām, kuras izsludinātas, sākot ar 09.06.2026., piemērojams Publisko iepirkumu likuma 51. panta septītās daļas regulējums, saskaņā ar kuru ja vismaz divu prasībām atbilstošu piedāvājumu novērtējums ir vienāds, pasūtītājs izvēlas piedāvājumu un pieņem lēmumu par iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, pamatojoties uz vienu vai vairākiem kritērijiem, kas atbilst šā panta nosacījumiem, tostarp tādiem, kas saistīti ar sociālajiem, vides vai inovāciju aspektiem. Lai gan attiecīgā SPSIL 57. panta septītās daļas norma ar grozījumiem SPSIL, kas stājās spēkā 09.06.2026. nav mainīta, sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs pēc analoģijas ir tiesīgs piemērot Publisko iepirkumu likuma 51. panta septītās daļas regulējumu attiecībā uz rīcību divu vienādi novērtētu piedāvājumu gadījumā (vienlaikus saskaņā ar SPSIL 57. panta septītās daļas regulējumu izšķirošo piedāvājuma izvēles kritēriju norādot iepirkuma procedūras dokumentos). *(Papildināts 07.07.2026)*

22. Piedāvājuma izvērtēšanas kritērijos ietverti neatbilstoši noteikumi attiecībā uz pieredzes vērtēšanu un ar līguma izpildi citu nesaistītu aspektu vērtēšanu

Saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 51. panta otrās daļas 2. punkta „b" apakšpunktu (SPSIL 57. panta otrās daļas 2. punkta „b" apakšpunktu), nosakot saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu, var tikt vērtēta iepirkuma līguma izpildes vadības struktūra un iesaistītā personāla kvalifikācija un pieredze, ja iepirkuma līguma izpildes kvalitāti var būtiski ietekmēt iesaistītā personāla kvalifikācija un pieredze. Vienlaikus Publisko iepirkumu likuma 46. panta trešās daļas 7. punkts (SPSIL 52. panta trešās daļas 7. punkts) paredz, ka piegādātāja tehniskās un profesionālās spējas atbilstoši būvdarbu, piegādes vai pakalpojuma raksturam, kvantitātei, svarīguma pakāpei un lietojumam var apliecināt ar būvdarbu veicēja vai pakalpojumu sniedzēja personāla izglītību vai profesionālo kvalifikāciju apliecinošiem dokumentiem, ja personāla izglītība vai profesionālā kvalifikācija netiek paredzēta kā viens no piedāvājuma izvērtēšanas kritērijiem.

Pretendenta speciālista izglītību un kvalifikāciju var vērtēt piedāvājuma izvērtēšanas kritēriju ietvaros arī tad, ja tā ir prasīta kā speciālista kvalifikācijas (atlases) prasība, tomēr, ievērojot minēto regulējumu, nevar tikt vērtēti tie paši prasības aspekti. Pretējā gadījumā būtu konstatējams, ka par to pašu kvalifikāciju, kas jau ir novērtēta atlases prasību ietvaros, speciālistam tiek piešķiti punkti saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma izvēles ietvaros, kas savukārt būtu pretēji minētajam Publisko iepirkumu likuma regulējumam.

Papildus var vērtēt tās pašas izglītības vai kvalifikācijas citus aspektus, piemēram, kā minimālā atlases prasība speciālistam ir izvirzīta juridiskā izglītība, bet cita veida papildu izglītību var vērtēt piedāvājuma izvēles kritērija ietvaros; vai arī – papildu punkti var tikt piešķirti par speciālistu, kura pieredze ir plašāka (specifiskāka) nekā nolikumā izvirzītā minimālā prasība speciālista pieredzei (piem., specifiskāki objekti). Vienlaikus arī pieredzes pierādīšanas termiņš var būt atšķirīgs, piemēram, minimālo pieredzes prasību apliecināšanai – iepriekšējie 5 gadi, bet pieredzei, par ko tiek piešķirti papildu punkti – iepriekšējie 3 gadi.

Vienlaikus Birojs norāda, ka saskaņā ar minēto Publisko iepirkumu likuma regulējumu paša pretendenta pieredzes vērtēšana piedāvājumu izvērtēšanas kritērijos nav pieļaujama (vienlaikus Birojs vērš uzmanību, ka minētais noteikums nav attiecināms uz Publisko iepirkumu likuma un SPSIL 2. pielikuma pakalpojumu iepirkumiem).

Tāpat Birojs vērš uzmanību, ka nav pamatoti kā piedāvājuma izvēles kritērijus noteikt tādus kritērijus, kuri nav saistīti ar līguma izpildi (šāds nosacījums tiešā veidā nepastāv attiecībā uz Publisko iepirkumu likuma un SPSIL 2. pielikuma iepirkumiem). Jāņem vērā, ka pastāv risks, ka dažādi ar līguma priekšmetu tiešā veidā nesaistīti kritēriji (piemēram, vēsturiskās sociālās iemaksas) var radīt arī nevienlīdzīgas iespējas ārvalsts pretendentiem (kas nebūtu pieļaujami arī attiecībā uz Publisko iepirkumu likuma un SPSIL 2. pielikuma pakalpojumiem). Tā vietā pasūtītājs var izvēlēties vērtēt darba algas samaksu konkrētā līguma izpildes ietvaros, tomēr jāņem vērā, ka šādā gadījumā nepieciešams nodrošināt pienācīgu līguma kontroli attiecībā uz konkrētā kritērija izpildi, turklāt jāņem vērā, ka piedāvājuma tāmē iekļautā informācija var nenozīmēt, ka šādas būs izmaksājamās algas pēc būtības (proti, tāmes pozīciju vērtēšana, piešķirot punktus, pati par sevi var neliecināt par to, ka norādītā informācija ir saistīta ar līguma izpildes laikā izmaksājamām algām attiecīgajiem speciālistiem). Attiecīgi iepirkuma dokumentācijā šādos gadījumos jāparedz skaidra informācija attiecībā uz konkrēto izvērtēšanas kritēriju un tā kontroli nākotnē.

V. Neatbilstības saistībā ar iepirkuma izziņošanu, paziņojuma aizpildīšanu, grozījumu veikšanu, informācijas pieejamību

23. Neatbilstoša iepirkuma līguma veida izvēle

Atsevišķos gadījumos, veicot pirmspārbaudes, tiek konstatēts, ka norādītā līguma veids neatbilst tā saturam. Jāņem vērā, ka tiesības noslēgt iepirkuma līgumu, kura priekšmets ir divi vai vairāki iepirkuma priekšmeta veidi (būvdarbi, pakalpojumi vai piegādes), piešķir saskaņā ar noteikumiem, kas piemērojami tam veidam, kurš raksturo attiecīgā iepirkuma līguma galveno priekšmetu.

Savukārt līgumiem, kuru priekšmets daļēji ietver Publisko iepirkumu likuma 2. pielikumā minētos pakalpojumus un citus pakalpojumus vai daļēji pakalpojumus un daļēji piegādes, galveno priekšmetu un piemērojamo iepirkuma procedūru nosaka pēc tā, kuru pakalpojumu vai piegāžu paredzamā līgumcena ir visaugstākā.

Birojs norāda, ka līguma veida izvēlei ir jāņem vērā Publisko iepirkumu likuma 1. panta 26.-28. punktā un 8. panta devītajā daļā ietvertais līgumu veidu skaidrojums (SPSIL 1. panta 4. punkts un 8. panta pirmā daļa).

24. Neatbilstoša CPV koda norādīšana

Birojs, veicot pirmspārbaudes, ir konstatējis, ka paziņojumā par līgumu tiek norādīti tādi CPV kodi, kas neatbilst faktiskajam līguma priekšmetam (ir pilnīgi vai arī daļēji maldinoši).

Norādot neatbilstošu CPV kodu, nav nodrošināts Publisko iepirkumu likuma, kā arī SPSIL 2. panta 1. punktā noteiktais mērķis nodrošināt iepirkuma procedūras atklātumu, jo nepareizi norādītā CPV koda dēļ attiecīgie piegādātāji neuzzina iepirkuma patieso saturu un līdz ar to arī neiesniedz savus piedāvājumus iepirkuma procedūrā, kā rezultātā netiek nodrošināta arī efektīva konkurence iepirkuma priekšmetam atbilstošajā tirgū.

25. Neatbilstoši aizpildīta informācija paziņojuma sadaļā „Sadalījums daļās", kā arī pretrunīga informācija par piedāvājumu iesniegšanu daļās paziņojumā un iepirkuma dokumentācijā

Nereti, veicot pirmspārbaudes, Birojs konstatē, ka paziņojumā par līgumu ir neatbilstoši aizpildīta informācija par piedāvājumu iesniegšanu daļās, kā arī attiecīgā informācija ir pretrunīgi norādīta paziņojumā un iepirkuma dokumentācijā (piemēram, paziņojums paredz, ka iepirkums ir dalīts daļās, savukārt nolikums neparedz (vai otrādi), vai arī gan paziņojumā, gan iepirkuma dokumentācijā ir paredzēts, ka iepirkums ir dalīts daļās, bet paziņojumā un iepirkuma dokumentācijā ir norādīts atšķirīgs piedāvājumu iesniegšanas modelis). Birojs norāda, ka informācijai paziņojumā un iepirkuma dokumentācijā jābūt savstarpēji saskaņotai.

Birojs vērš uzmanību, ka gadījumos, kad iepirkums ir sadalīts daļās, paziņojumā norādāms, vai piedāvājums jāiesniedz par visām daļām *(piedāvājums jāiesniedz par visām daļām, līguma slēgšanas tiesības var tikt piešķirtas katrā daļā citam piegādātājam; pasūtītājs var noteikt maksimālo daļu skaitu, kas var tikt piešķirtas vienam piegādātājam)*. Ja piedāvājums nav jāiesniedz par visām daļām, paziņojumā jānorāda maksimālais daļu skaits, norādot precīzu daļu skaitu, par kurām var iesniegt piedāvājumu *(paziņojumā tiek*

norādīts precīzs daļu skaits; atbilst agrākajai pieejai, kad piedāvājums bija iesniedzams par vienu vai vairākām daļām; var paredzēt maksimālo daļu skaitu, kurās viens piegādātājs var iesniegt piedāvājumu; tāpat pasūtītājs var noteikt maksimālo daļu skaitu, kas var tikt piešķirtas vienam piegādātajam).

Ja pasūtītājs ir paredzējis iespēju piešķirt vienam pretendentam noteiktu daļu skaitu, aizpildot paziņojuma veidlapu, jāveic atzīme un jānorāda maksimālais daļu skaits, par kādu tiks slēgts līgums ar vienu pretendentu. Piemēram, ja ir paredzēts, ka iepirkums ir sadalīts 10 daļās un pretendenti piedāvājumu var iesniegt par vienu vai vairākām daļām, jānorāda, ka piedāvājumu var iesniegt par maksimālo daļu skaitu: *10*. Ja pasūtītājs ir paredzējis pretendentiem ierobežojumu, ka tie var iesniegt piedāvājumu par maksimāli 5 daļām pēc pretendenta brīvas izvēles, tad jānorāda, ka piedāvājumu var iesniegt par maksimālo daļu skaitu: *5*. Papildus ir iespējams veikt atzīmi pie maksimālā daļu skaita, ko varētu piešķirt vienam pretendentam, lai norādītu, ka, piemēram, pasūtītājs ir paredzējis piešķirt vienam pretendentam maksimāli 3 daļas – šādos gadījumos iepirkuma dokumentācijā ir jābūt iekļautam visiem pretendentiem skaidri saprotamam algoritmam, saskaņā ar kuru pasūtītājs veiks piedāvājumu vērtēšanu un daļu piešķiršanu.

26. Grozījumu veikšana

Veicot iepirkumu pirmspārbaudes, Birojs ir konstatējis, ka pasūtītājs, sniedzot piegādātājiem tādu papildu informāciju, kas pēc būtības groza iepirkuma procedūras dokumentācijas saturu, nereti šo informāciju uzskata (vai nodēvē) par precizējumiem un atkārtoti nepublicē paziņojumu, ar kuru izsludināta iepirkuma procedūra Biroja tīmekļvietnē. Tāpat šādas situācijas ir konstatētas arī gadījumos, kad pasūtītājs precizē informāciju, kas ir norādīta Elektronisko iepirkumu sistēmā.

Birojs vērš uzmanību, ka pasūtītāja sniegtā papildu informācija ir uzskatāma par precizējumiem vienīgi tādā gadījumā, ja tai pēc būtības ir tikai precizējošs raksturs (piemēram, ja pasūtītājs, atbildot uz pretendenta uzdoto jautājumu, izskaidro kādu iepirkuma dokumentācijā noteikto prasību, nemainot tās saturu pēc būtības, vai izlabo tehniska rakstura kļūdu).

Savukārt, ja ar sniegto papildu informāciju pēc būtības tiek grozīts iepirkuma dokumentācijas saturs, uz pasūtītāju attiecas Publisko iepirkumu likuma 28. panta otrā daļa (SPSIL 36. panta piektā daļa), kas nosaka, ka, ja pasūtītājs izdara grozījumus iepirkuma procedūras dokumentos vai minētā likuma 10. pantā noteiktajā kārtībā veicamā iepirkuma dokumentos vai pagarina noteiktos pieteikumu vai piedāvājumu iesniegšanas termiņus, tas atkārtoti publicē paziņojumu, ar kuru izsludināta iepirkuma procedūra. Tāpat pasūtītājam šādā gadījumā jāievēro Publisko iepirkumu likuma 35. panta trešajā daļā norādītais attiecībā uz piedāvājumu un pieteikumu iesniegšanas termiņu pagarināšanu[9] (SPSIL 41. panta trešajā daļā noteiktais attiecībā uz piedāvājumu iesniegšanas termiņa pagarināšanu), kā arī minētā likuma 36. panta ceturtās daļas (SPSIL 42. panta desmitās daļas) regulējums attiecībā uz informācijas par veiktajiem grozījumiem pieejamību.

Vienlaikus Publisko iepirkumu likuma 35. panta trešā daļa (SPSIL 41. panta trešā daļa) paredz, ka pasūtītājs var izdarīt grozījumus iepirkuma procedūras dokumentos, ja vien grozītie noteikumi nepieļauj atšķirīgu piedāvājumu iesniegšanu vai citu kandidātu vai pretendentu dalību vai izvēli iepirkuma procedūrā. Tomēr minētais nav interpretējams

[9] Papildus jāņem vērā Ministru kabineta 2017. gada 28. februāra noteikumos Nr. 107 „Iepirkuma procedūru un metu konkursa norises kārtība" noteiktais attiecībā uz termiņiem grozījumu gadījumā, piemēram, atklāta konkursa gadījumā – 10. punkts.

tādejādi, ka jebkuru nozīmīgu izmaiņu gadījumā grozījumi nebūtu pieļaujami un iepirkuma procedūra būtu jāpārtrauc. Jāņem vērā, ka saskaņā ar Eiropas Komisijas norādījumiem praktizējošiem speciālistiem (2018. gads)[10] arī nozīmīgas/ būtiskas izmaiņas (t.sk. atlases dokumentos) ir pieļaujamas, ja vien tiek pienācīgi pagarināts piedāvājumu vai pieteikumu iesniegšanas termiņš. Faktiski iepirkuma procedūras pārtraukšana tiek minēta kā galējais līdzeklis. Attiecīgi iepirkuma procedūra būtu pārtraucama, ja kopumā mainās tirgus segments (potenciālo dalībnieku loks kā tāds) vai piedāvājumi ir iesniedzami būtiski atšķirīgi, ievērojot izmaiņas izšķirošos iepirkuma pamatnosacījumos.

27. Obligāta būvdarbu vietas apskate noteiktos laikos

Ņemot vērā būvdarbu līgumu specifiku, pasūtītāji nolikumos bieži iekļauj prasību par to, ka pretendentiem obligāti ir jāapskata būvdarbu vieta. Tomēr nereti no nolikumiem izriet, ka būvdarbu vietas apskate noteikta visiem ieinteresētajiem piegādātājiem vienlaicīgi vienā konkrētā datumā un noteiktā laikā un individuāla vietas apskate iepirkuma procedūras norises laikā nav atļauta. Birojs norāda, ka, pastāvot noteikumam, ka pretendentam ir obligāti jāveic objekta apskate, pasūtītājam ir jānodrošina objekta apskate arī citos laikos pēc ieinteresēto piegādātāju pieprasījuma, lai nepamatoti neierobežotu tādu pretendentu tiesības piedalīties iepirkuma procedūrā, kuri pasūtītāja noteiktajā datumā dažādu iemeslu dēļ nevar veikt objekta apskati.

[10] https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/public_procurement/2018/guidance_public_procurement_2018_lv.pdf

VI. Neatbilstības noteikumos attiecībā uz iepirkuma līguma izpildi

28. Nav paredzēta līguma izpildē iesaistītā personāla un apakšuzņēmēju nomaiņas kārtība

Saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 60. panta otrās daļas 7. punktu (SPSIL 65. panta otrās daļas 7. punktu) pasūtītājs iepirkuma līgumā norāda piedāvājumā norādīto apakšuzņēmēju un personāla nomaiņas un jaunu apakšuzņēmēju un personāla piesaistes kārtību atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 62. panta (SPSIL 67. panta) noteikumiem. Līdz ar to, lai tiktu ievērots minētais likuma regulējums, šāda kārtība ir iekļaujama jau līgumprojektā.

Attiecīgi iepirkuma līguma projektā būtu jānorāda vismaz atsauce uz Publisko iepirkumu likuma 62. pantu (SPSIL 67. pantu).

29. Izvirzīti noteikumi par veicamiem darbiem pēc līguma izpildes termiņa beigām un neatbilstoši noteikts iepirkuma līguma termiņš

Birojs nereti konstatē, ka attiecībā uz preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu iepirkuma procedūras dokumentācijā tiek noteikti ar tehniskajā specifikācijā izvirzītajām prasībām nesaistīti noteikumi par darbiem pēc līguma izpildes termiņa beigām vai papildus tehniskajā specifikācijā paredzētajam pakalpojumu saturam un apjomam.

Birojs norāda, ka, tā kā iepirkuma līgums tiek slēgts, pamatojoties uz iepirkuma dokumentācijā ietvertajām prasībām, tai skaitā tehniskās specifikācijas prasībām un finanšu piedāvājuma noteikumiem, noteikumi par darbiem pēc līguma izpildes termiņa beigām vai papildus tehniskajā specifikācijā paredzētajam pakalpojumu saturam un apjomam (kas tieši nesaistās ar jau specifikācijā paredzētajiem darbiem – piemēram, pēcgarantijas apkalpošana, ja tā netika vērtēta iepirkumā), nevar tikt izvirzīti.

Attiecīgi Birojs vērš uzmanību, ka, piemēram, regulāra iekārtu tehnisko apkopju nodrošināšana nav uzskatāma par garantijas nodrošināšanu. Līdz ar to iekārtu tehnisko apkopju nodrošināšana garantijas (un arī pēcgarantijas periodā) ir vērtējama kā atsevišķs pakalpojums (līguma sastāvdaļa), kas tiek nodrošināts par noteiktu samaksu un ietilpst kopējā līguma izpildes termiņā.

Tādējādi gadījumā, ja pasūtītājs vēlas iepirkt arī tehniskās apkopes pakalpojumus, šādas izmaksas ir jāvērtē, nosakot iepirkuma uzvarētāju, iepirkuma dokumentācijā ir nepieciešams noteikt šādu pakalpojumu sniegšanas un apmaksas kārtību, tāpat šo pakalpojumu sniegšanas termiņš ir iekļaujams kopējā iepirkuma dokumentācijā noteiktajā līguma izpildes termiņā. Savukārt gadījumā, ja šādi nosacījumi netiek iekļauti iepirkuma dokumentācijā, tie pretendentam faktiski nerada tiesiskas sekas (saistības).

Turklāt, nosakot iepirkuma līguma termiņu, jāņem vērā, ka saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 60. panta ceturto daļu (SPSIL 65. panta ceturtā daļa) iepirkumu līgumu slēdz uz laiku, ne ilgāku par pieciem gadiem. Savukārt gadījumā, ja noteiktais līguma termiņš pārsniedz piecus gadus, jābūt piemērojamam kādam no Publisko iepirkumu likuma 60. panta ceturtajā daļā (SPSIL 65. panta ceturtā daļa) minētajiem izņēmumiem. Tāpat jāņem vērā, ka atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 56. panta ceturtajai daļai (SPSIL 61. panta ceturtā daļa) vispārīgo vienošanos slēdz uz laiku līdz četriem gadiem, izņemot gadījumus, kad objektīvu iemeslu dēļ (it sevišķi, ja to prasa iepirkuma līguma priekšmets) nepieciešams ilgāks termiņš; pasūtītājs neizmanto vispārīgo vienošanos, lai ierobežotu konkurenci.

30. Paredzēta elastīga iepirkuma līguma grozīšanas iespēja

Izvērtējot iepirkuma dokumentāciju, Birojs nereti konstatē, ka tajā paredzētā iepirkuma līguma grozīšanas kārtība ir atrunāta nepilnīgi/neatbilstoši Publisko iepirkumu likuma regulējumam.

Birojs norāda, ka atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 61. panta regulējumam (SPSIL 66. pants) un Eiropas Savienības Tiesas praksei, lai tiktu nodrošināta vienlīdzīga un taisnīga attieksme pret visiem pretendentiem, līguma darbības laikā nedrīkst tikt veikti būtiski līguma grozījumi, izņemot Publisko iepirkumu likuma 61. panta trešajā daļā noteiktajos gadījumos. Par būtiskiem līguma grozījumiem ir atzīstami tādi grozījumi, kas atbilst minētā panta otrās daļas regulējumam.

Ievērojot Publisko iepirkumu likuma 61. panta trešās daļas 1. punktu, būtiski iepirkuma līguma grozījumi (tostarp arī izmaiņas tehniskajās prasībās, darbu apjomu un līgumcenas samazināšana vai palielināšana) ir pieļaujami gadījumā, ja iepirkuma dokumentācijā *jau sākotnēji ir skaidri un nepārprotami paredzēta grozījumu iespējamība, nosacījumi, ar kādiem grozījumi ir pieļaujami, grozījumu apjoms un būtība*, lai pretendents, jau sagatavojot piedāvājumu, varētu ar tiem rēķināties (piemēram, ir atrunātas konkrētas darbu pozīcijas, no kurām un kādā secībā pasūtītājs finansējuma trūkuma dēļ varētu atteikties u.tml.). Savukārt, ja iepirkuma dokumentācijā šāds regulējums nav ietverts, pasūtītājs līguma izpildes laikā nevarēs piemērot šo Publisko iepirkumu likuma regulējumu.

Papildus jāņem vērā, ka iepirkuma līguma grozījumi ir pieļaujami, ja iepirkuma līguma grozījumu vērtība, ko noteic kā visu secīgi veikto grozījumu naudas vērtību summu (neņemot vērā to grozījumu vērtību, kuri veikti saskaņā ar minētā panta trešās daļas 1., 2. un 3. punktu), vienlaikus nesasniedz:

1) Ministru kabineta noteiktās līgumcenu robežas, sākot ar kurām paziņojums par līgumu vai paziņojums par sociālajiem vai citiem īpašiem pakalpojumiem publicējams Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī;

2) 10 % no sākotnējās iepirkuma līguma līgumcenas publisku piegādes un pakalpojumu līgumu gadījumā un 15 % no sākotnējās iepirkuma līguma līgumcenas publisku būvdarbu līguma gadījumā.

Atrunājot iespējamos līguma grozījumus līgumā, ir būtiski nošķirt šādu atrunu, kuras mērķis ir paredzēt iespējamos līguma grozījumus Publisko iepirkumu likuma 61. panta trešās daļas 1. punkta izpratnē, no atsauces uz minētā likuma 61. panta piektajā daļā paredzētajām tiesībām. Jāņem vērā, ka līgumā nav nepieciešams izdarīt atsauci uz pēdējo minēto regulējumu, jo šādas tiesības pasūtītājam ir neatkarīgi no tā, vai šāda grozīšanas iespēja ir paredzēta līgumā (atšķirībā no atrunātiem līguma grozījumiem likuma 61. panta trešās daļas 1. punkta izpratnē)[11].

31. Līgumcenas samaksas termiņš noteikts ilgāks par 30 dienām

Atsevišķos gadījumos iepirkuma dokumentācijā termiņš, kādā pasūtītājs maksā izpildītājam līgumcenu pēc attiecīgo darbu pabeigšanas, ir noteikts ilgāks par 30 dienām. Samaksas termiņa noteikšanai Birojs lūdz ņemt vērā Civillikuma 1668.[7] pantu, proti, līgumos par preces piegādi, pirkumu vai pakalpojuma sniegšanu, kuros parādnieks ir

[11] Skat. Biroja skaidrojumu: https://www.iub.gov.lv/lv/skaidrojums-iepirkuma-liguma-un-visparigas-vienosanas-grozisana

publisks pasūtītājs, atlīdzības samaksai piemēro Civillikuma 1668.[2] pantā norādīto termiņu, proti, 30 dienas.

Papildus Birojs vērš uzmanību, ka gadījumos, kad pasūtītājs ir ārstniecības iestāde, kas sniedz veselības aprūpes pakalpojumus, pastāv attaisnojami iemesli, lai līguma projektā tiktu noteikts garāks samaksas termiņš (nepārsniedzot 60 dienas), ko pieļauj Civillikuma 1668.[7] pants.

VII. Citas neatbilstības, tostarp Publisko iepirkumu likuma un Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma regulējumam

32. Nepilnīga informācija par Eiropas vienoto iepirkuma procedūras dokumentu

Birojs dažkārt konstatē, ka iepirkuma dokumentācijā nav ietvertas norādes par to, ka pasūtītājs pieņem Eiropas vienoto iepirkuma procedūras dokumentu (turpmāk – EVIPD) kā sākotnējo pierādījumu pretendenta vai kandidāta atbilstībai nolikumā noteiktajām pretendentu kvalifikācijas prasībām.

Turpretim citos gadījumos, pat ja pasūtītājs ir norādījis, ka tas pieņem EVIPD kā sākotnējo pierādījumu pretendenta vai kandidāta atbilstībai nolikumā noteiktajām pretendentu kvalifikācijas prasībām, tomēr vienlaikus atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 49. panta pirmās daļas regulējumam nav precizēts, par kādiem subjektiem pretendentam vai kandidātam ir jāiesniedz EVIPD (proti, tas ir jāiesniedz arī par katru piegādātāju apvienības dalībnieku, par katru personu, uz kuras iespējām kandidāts vai pretendents balstās, lai apliecinātu, ka tā kvalifikācija atbilst paziņojumā par līgumu vai iepirkuma procedūras dokumentos noteiktajām prasībām, kā arī par katru tā norādīto apakšuzņēmēju, kura veicamo būvdarbu vai sniedzamo pakalpojumu vērtība ir vismaz 10 000 *euro*)[12], kā arī nav norādīta informācija, kur šis dokuments ir pieejams (iepirkuma dokumentācijai ir jāpievieno EVIPD forma vai arī ir jānorāda informācija, kur šis dokuments ir pieejams aizpildīšanai[13]).

Attiecībā uz sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumiem skat. SPSIL 56. panta regulējumu.

33. Apakšuzņēmēju piesaistīšanas ierobežošana

Dažkārt iepirkuma procedūras dokumentācijā sastopams aizliegums līguma izpildē piesaistīt apakšuzņēmējus vai arī tiek izteikta veicamo darbu/sniedzamo pakalpojumu daļa procentuāli, kuru nedrīkst nodot izpildei apakšuzņēmējiem.

Birojs norāda, ka Publisko iepirkumu likums neparedz pasūtītāja tiesības ierobežot apakšuzņēmējiem nododamo darbu apjomu, proti, pretendents ir tiesīgs nodot apakšuzņēmējiem veicamos darbus pretendenta izvēlētajā apjomā, vienlaikus kā ģenerāluzņēmējs saglabājot atbildību par šo darbu izpildi attiecībā pret pasūtītāju (pasūtītāja tiesības ierobežot apakšuzņēmējiem nododamo darbu apjomu tika izslēgtas ar grozījumiem Publisko iepirkumu likumā, kas stājās spēkā 2012. gada 1. augustā). Iepriekš minētais attiecas arī uz SPSIL.

Turklāt atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā (skat. sprieduma lietā C-314/01 42.-48. p.; C-176/98 24.-30. p.) paustajai tiesību normu interpretācijai nav pamata ierobežot apakšuzņēmēju piesaistīšanu līguma izpildē, ja pretendents pierāda, ka to resursi viņam būs pieejami.

Tomēr minētais aizliegums jānošķir no Publisko iepirkumu likuma 46. panta piektajā daļā (SPSIL 52. panta piektajā daļā) dotajām tiesībām pieprasīt, lai noteiktus īpaši svarīgus

---

[12] Ņemot vērā grozījumus Publisko iepirkumu likumā un SPSIL, kas stājas spēkā 01.01.2027., attiecībā uz iepirkuma procedūrām, kuras izsludinātas, sākot ar 01.01.2027., piemērojams Publisko iepirkumu likuma 49. panta pirmās daļas (SPSIL 56. panta pirmās daļas) regulējums, saskaņā ar kuru EVIPD citstarp iesniedzams par *katru* pretendenta vai kandidāta norādīto apakšuzņēmēju (proti, atcelts *vismaz 10 000 euro* slieksnis). *(Papildināts 07.07.2026.)*

[13] https://www.iub.gov.lv/lv/skaidrojums-par-eiropas-vienoto-iepirkuma-proceduras-dokumentu

uzdevumus pildītu pretendents vai personu apvienības dalībnieks, ja tiek slēgts publisks būvdarbu vai publisks pakalpojuma līgums vai ja publisks piegādes līgums ietver arī preces iebūvēšanu vai uzstādīšanu (šādā gadījumā iepirkuma dokumentācijā jānorāda konkrēti uzdevumi (līguma daļas), kurus nepieciešams pildīt pretendentam vai personu apvienības dalībniekam, nevis darbu apjoms procentuāli no kopējā darbu apjoma).

34. Neatbilstoši noteikti noteikumi attiecībā uz piegādātāju apvienību izveidošanos atbilstoši noteiktam juridiskam statusam vai sabiedrības līguma noslēgšanu

Iepirkuma dokumentācijā nereti tiek noteikts, ka, ja pretendents ir personu apvienība, apvienības dalībniekiem pirms iepirkuma līguma noslēgšanas jāizveido personālsabiedrība, vai arī tiek paredzēts noteikums, ka gadījumā, ja par iepirkuma procedūras uzvarētāju tiks atzīta personu apvienība, tai līdz līguma noslēgšanai ir jāreģistrējas Latvijas Uzņēmumu reģistrā vai attiecīgās ārvalsts reģistrā (vienlaikus abos no minētajiem gadījumiem netiek paredzēta iespēja noslēgt sabiedrības līgumu).

Birojs vērš uzmanību, ka, ievērojot Publisko iepirkumu likuma 13. panta sesto daļu (SPSIL 17. panta septīto daļu), pasūtītājs var prasīt, lai apvienība, attiecībā uz kuru pieņemts lēmums slēgt iepirkuma līgumu, *pēc savas izvēles* izveidojas atbilstoši noteiktam *juridiskam statusam* (kuru iepirkuma dokumentācijā precizē pasūtītājs, piemēram, nosakot, ka izveido personālsabiedrību, t.i., pilnsabiedrību vai komandītsabiedrību[14]) *vai noslēdz sabiedrības līgumu*, vienojoties par apvienības dalībnieku atbildības sadalījumu, ja tas nepieciešams iepirkuma līguma noteikumu sekmīgai izpildei.

Attiecīgi nav pamatoti izvirzīt prasību tikai attiecībā uz izveidošanos atbilstoši noteiktam juridiskajam statusam (piemēram, prasību par personālsabiedrības izveidi), jo tas izslēdz iespēju piegādātāju apvienībai izvēlēties noslēgt sabiedrības līgumu (attiecībā uz atbildības sadalījuma noteikšanu skat. arī šā skaidrojuma 4. punktu).

Vienlaikus gadījumā, ja tiek slēgts būvdarbu līgums, pasūtītājs ir tiesīgs iepirkuma dokumentācijā noteikt, ka, ja piedāvājumu iesniedz piegādātāju apvienība, kura paredzējusi būt galvenais būvdarbu veicējs (ģenerāluzņēmējs), tad piegādātāju apvienība nevar izvēlēties iespēju slēgt sabiedrības līgumu (ņemot vērā, ka Latvijas Republikas Būvkomersantu reģistrā ir iespējams reģistrēt tikai attiecīgi reģistrētu pilnsabiedrību vai komandītsabiedrību (nevis personu apvienību, kas noslēgusi sabiedrības līgumu)). Savukārt gadījumā, ja visi piegādātāju apvienības dalībnieki ir reģistrēti Būvkomersantu reģistrā vai arī kādam no apvienības dalībniekiem šāda reģistrācija nav nepieciešama saskaņā ar normatīvo regulējumu (proti, attiecīgais piegādātāju apvienības dalībnieks nepiedalīsies būvdarbu veikšanā (nesniegs būvniecības pakalpojumus)), tad ir pieļaujams, ka piegādātāju apvienības biedru starpā tiek slēgts sabiedrības līgums, attiecīgi vienojoties par atbildības sadalījumu un to, kurš no biedriem būs galvenais būvdarbu veicējs. Pirmajā gadījumā būvdarbu līgums tiek slēgts ar personālsabiedrību, kas vienlaikus būs galvenais būvdarbu veicējs, otrajā - līgums tiek slēgts ar visiem piegādātāju apvienības dalībniekiem, no kuriem viens būs galvenais būvdarbu veicējs.

[14] Birojs iesaka iepirkuma dokumentācijā noteikt konkrētu juridisko statusu (piemēram, pilnsabiedrība), atbilstoši kādam piegādātāju apvienībai būs jāizveidojas, ja tā neizvēlēsies slēgt sabiedrības līgumu. Gadījumā, ja pasūtītājs nenosaka šādu konkrētu juridisko statusu, piegādātāju apvienība pati būs tiesīga izvēlēties, kādā juridiskā statusā tai izveidoties.

35. Publisku piegādes, būvdarbu vai pakalpojumu līgumu gadījumā nav paredzēta prasība norādīt apakšuzņēmējus[15]

Atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 63. panta otrajai daļai (SPSIL 68. panta otrajai daļai) pasūtītājs pieprasa, lai pretendents savā piedāvājumā norāda visus tos apakšuzņēmējus, kuru veicamo būvdarbu vai sniedzamo pakalpojumu vērtība ir vismaz 10 000 *euro*, un katram šādam apakšuzņēmējam izpildei nododamo iepirkuma līguma daļu.

Attiecīgi no minētā regulējuma izriet, ka pretendentam ir jāsniedz informācija ne tikai par apakšuzņēmēja veicamajiem darbiem, bet arī par to vērtību (finansiālo), ja tā ir vismaz 10 000 *euro*. Tāpat jāuzsver, ka minētā prasība attiecas uz jebkura veida iepirkuma līgumu, t.sk. piegādes līgumu.

Turklāt Birojs vērš uzmanību, ka Publisko iepirkumu likuma 1. panta 1. punkta izpratnē apakšuzņēmējs ir pretendenta nolīgta persona vai savukārt tās nolīgta persona, kura veic būvdarbus vai sniedz pakalpojumus iepirkuma līguma izpildei. Attiecīgi pretendentam ir jānorāda ne tikai apakšuzņēmēji Publisko iepirkumu likuma 63. panta otrās daļas izpratnē, bet arī šādu apakšuzņēmēju apakšuzņēmēji, kuri arī atbilst minētā panta otrās daļas nosacījumiem.

Gadījumā, ja apakšuzņēmēja apakšuzņēmēja veicamo būvdarbu vai sniedzamo pakalpojumu vērtība ir vismaz 10 000 *euro*, secināms, ka arī uz šādu apakšuzņēmēja apakšuzņēmēju attiecas Publisko iepirkumu likuma 42. un 62. pantā minētie nosacījumi.

Birojs norāda, ka saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 63. panta trešo daļu (SPSIL 68. panta trešo daļu) apakšuzņēmēja veicamo būvdarbu vai sniedzamo pakalpojumu kopējo vērtību nosaka, ņemot vērā apakšuzņēmēja un visu attiecīgā iepirkuma ietvaros tā saistīto uzņēmumu veicamo būvdarbu vai sniedzamo pakalpojumu vērtību. Minētā panta izpratnē par saistīto uzņēmumu uzskata kapitālsabiedrību, kurā saskaņā ar koncerna statusu nosakošajiem normatīvajiem aktiem apakšuzņēmējam ir izšķirošā ietekme vai kurai ir izšķirošā ietekme apakšuzņēmējā, vai kapitālsabiedrību, kurā izšķirošā ietekme ir citai kapitālsabiedrībai, kurai vienlaikus ir izšķirošā ietekme attiecīgajā apakšuzņēmējā.

Papildus jāņem vērā, ka atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 63. panta ceturtās daļas (SPSIL 68. panta ceturtās daļas) regulējumam publiska pakalpojuma līguma gadījumā, ja pakalpojumi tiek sniegti pasūtītāja objektā, un publiska būvdarbu līguma gadījumā pasūtītājs pieprasa, lai pēc iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas un ne vēlāk kā uzsākot iepirkuma līguma izpildi, pretendents iesniedz būvdarbos vai pakalpojumu sniegšanā iesaistīto apakšuzņēmēju (ja tādus plānots iesaistīt) sarakstu, kurā norāda apakšuzņēmēja nosaukumu, kontaktinformāciju un to pārstāvēttiesīgo personu, ciktāl minētā informācija ir zināma. Sarakstā norāda arī piegādātāja apakšuzņēmēju apakšuzņēmējus. Pasūtītājs pieprasa, lai iepirkuma līguma izpildes laikā piegādātājs paziņo pasūtītājam par jebkurām minētās informācijas izmaiņām, kā arī papildina sarakstu ar informāciju par apakšuzņēmēju, kas tiek vēlāk iesaistīts būvdarbu veikšanā vai pakalpojumu sniegšanā.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Birojs iesaka iepirkuma dokumentācijā ietvert atrunu par saistīto uzņēmumu izpratni, lai pretendenti būtu pilnībā informēti par to, kādā veidā tiek noteikta apakšuzņēmēju veicamo darbu kopējā vērtība. Tāpat iepirkuma dokumentācijā nepieciešams iekļaut norādi par pienākumu iesniegt apakšuzņēmēju sarakstu uz līguma izpildes brīdi un līgumprojektā iekļaut pienākumu informēt pasūtītāju par izmaiņām apakšuzņēmēju sarakstā.

---

[15] Publisko iepirkumu likuma 63. panta otrā un trešā daļa (SPSIL 68. panta otrā un trešā daļa) izslēgta attiecīgi ar grozījumiem Publisko iepirkumu likumā un SPSIL, kas stājas spēkā 01.01.2027. *(Papildināts 07.07.2026.)*

36. Neatbilstoša aritmētisko kļūdu labošanas kārtība

Nereti iepirkuma procedūras dokumentācijā sastopama aritmētisko kļūdu labošanas kārtība, kas neatbilst Publisko iepirkumu likuma vai SPSIL regulējumam. Tā, piemēram, noteikums, ka tad, ja finanšu piedāvājumā kopējā cena ir mazāka par vienību cenu summu, komisija ņem vērā kopējo cenu, ir uzskatāms par neatbilstošu, jo šāda kārtība faktiski nozīmē, ka netiek veikta aritmētisku kļūdu labošana. Birojs norāda, ka, tā kā kopējā cena veidojas, attiecīgi saskaitot vai reizinot vienības cenu, aritmētiskā kļūda var rasties, vienīgi aprēķinot kopējo cenu. Līdz ar to nav nozīmes tam, vai vienību cenu summa ir mazāka vai lielāka par kopējo cenu; vērā ņemama ir pareizi aprēķinātā summa.

37. Prasība par finanšu rezerves iekļaušanu pretendenta finanšu piedāvājumā

Nereti iepirkuma procedūras dokumentācijā konstatējamas prasības par finanšu rezerves iekļaušanu neparedzētiem darbiem, it īpaši attiecībā uz būvdarbu līgumiem. Birojs norāda, ka no Ministru kabineta 2017. gada 3. maija noteikumu Nr. 239 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 501-17 „Būvizmaksu noteikšanas kārtība”” 3. pielikuma un 22. punkta izriet, ka pasūtītāja finanšu rezerve neparedzētiem darbiem ir finanšu līdzekļi, kas ir iekļaujami paredzamās līgumcenas koptāmē – būvdarbu izpildes laikā atklātu nepieciešami veicamo darbu un sadārdzinājuma finansēšanai, savukārt *finanšu rezerves iekļaušanu pretendenta darbu izpildes tāmē minētie noteikumi neparedz*. Birojs norāda, ka pretendentam cenu piedāvājumā ir jāiekļauj būvdarbu izmaksas, pamatojoties uz iepirkuma procedūras dokumentācijā norādītajiem darbu apjomiem, ierēķinot šajās izmaksās arī iespējamos riskus, un *nav pamatoti iekļaut piedāvājumā pasūtītāja noteiktu rezervi konkrētā apmērā, kuras izmantošana nav iepriekš paredzama*.

Līgumā var atrunāt samaksas veikšanu papildus līguma pamatsummai (kas noteikta atbilstoši iepirkuma dokumentācijā dotajiem darbu apjomiem), neveicot jaunu iepirkuma procedūru, taču šādi noteikumi izmantojami tikai tādu papildu darbu izmaksu segšanai, kas jau sākotnēji tika iekļauti tehniskajās specifikācijās (darbu daudzumu sarakstos saskaņā ar tehnisko projektu) un par ko tika rīkota iepirkuma procedūra, bet kuru apjoms ir palielinājies, piemēram, nepilnību dēļ tehniskajā projektā, vai arī tādu darbu izmaksu segšanai, kas darbu daudzumu sarakstos saskaņā ar tehnisko projektu netika paredzēti, taču kuru iestāšanos pasūtītājs ir prognozējis, tādēļ norādījis tos iepirkuma dokumentācijā un atrunājis to izmaksu aprēķināšanas principus gadījumā, ja tie iestāsies (Publisko iepirkumu likuma 61. panta trešās daļas 1. punkts, SPSIL 66. panta trešās daļas 1. punkts). Šajā gadījumā līguma grozījumi pieļaujami iepriekš iepirkuma dokumentācijā (līgumprojektā) atrunātā noteiktā apjomā (papildus skat. arī šā skaidrojuma 30. punktu par elastīgu iepirkuma līguma grozīšanas iespējas paredzēšanu).

38. Aizliegums piedalīties iepirkuma procedūrā interešu konflikta dēļ

Iepirkuma dokumentācijā sastopamas prasības, saskaņā ar kurām pretendentu piesaistītie apakšuzņēmēji un speciālisti nedrīkst būt iesaistīti citu pretendentu piedāvājumos.

Birojs secina, ka šādu ierobežojumu mērķis ir izslēgt no iepirkuma procedūras pretendentus, kas uzskatāmi par vienu tirgus dalībnieku Konkurences likuma izpratnē vai arī ir citādā veidā saistīti, un, ņemot vērā minēto saistību, var deformēt konkurenci.

Birojs vērš uzmanību, ka, izskatot lietu par koncernu un atsevišķu tā dalībnieku tiesībām piedalīties vienā iepirkuma procedūrā (spriedums lietā Nr. C-376/08), Eiropas Savienības Tiesa atzina, ka *automātiska šādu pretendentu izslēgšana no dalības iepirkuma procedūrā ir pretēja Kopienu interesēm nodrošināt iespēju piedalīties konkursā pēc iespējas lielākam pretendentu skaitam* un pārsniedz to, kas nepieciešams, lai sasniegtu šī ierobežojuma mērķi, jo nedod iespēju pretendentiem pierādīt, ka to piedāvājumi ir izstrādāti pilnīgi neatkarīgi un tādējādi nepastāv risks par ietekmi uz konkurenci starp pretendentiem.

Līdzīgi spriedumā lietā Nr. C-538-07, vērtējot aizlieguma vienā procedūrā piedalīties kontroles attiecībās esošiem uzņēmumiem pamatotību Eiropas Savienības tiesību principu kontekstā, Eiropas Savienības Tiesa atzina, ka tikai šādu attiecību konstatēšana nav pietiekams pamats, lai automātiski izslēgtu pretendentus no iepirkuma procedūras, nepārbaudot, vai šādām attiecībām bija konkrēta ietekme uz uzņēmumu attiecīgo rīcību šajā iepirkuma procedūrā.

Ņemot vērā šajos spriedumos pausto interpretāciju attiecībā uz interešu konflikta jautājumiem, Birojs uzskata, ka iepriekš uzskaitītās prasības neatbilst Eiropas Savienības Tiesas praksei un piegādātāju efektīvas konkurences nodrošināšanas principam un attiecīgie pretendenti varētu tikt izslēgti no iepirkuma procedūras tikai tad, *ja tiktu konstatēts, ka to attiecības ir ietekmējušas sagatavotos piedāvājumus, līdz ar to negatīvi ietekmējot konkurenci iepirkuma procedūrā, un pretendenti nevarētu pierādīt pretējo*.

39. Konkrētas pieļaujamās pretendenta peļņas vai virsizdevumu procentu likmes norādīšana iepirkuma procedūras dokumentācijā

Nereti iepirkuma procedūras dokumentācijā pasūtītājs nosaka konkrētu pieļaujamo pretendenta peļņas vai virsizdevumu procentu likmi vai arī iekļauj norādi, ka, piemēram, ja pretendents savā finanšu piedāvājumā nav norādījis peļņas/virsizdevumu procentu likmi, tad uzskatāms, ka tā ir 5 %.

Birojs norāda, ka, tā kā peļņa un virsizdevumi ir izmaksas, kuru lielums ir atkarīgs no paša pretendenta darbības, pasūtītājam nav tiesiska pamata noteikt konkrētu peļņas/virsizdevumu izmaksu apjomu, kas mākslīgi maina pretendenta piedāvāto cenu.

Konkrētu cenu veidojošo faktoru ierobežojums varētu tikt atzīts par pamatotu izņēmuma gadījumos, piemēram, ja Ministru kabineta noteikumi par attiecīgo darbības programmas specifisko atbalsta mērķi uzliek šādu ierobežojumu attiecībā uz izdevumu attiecināšanu noteiktā apmērā.

40. Izvirzīts noteikums, ka pretendentam jāiesniedz pasūtītājam pieņemamas kredītiestādes vai apdrošināšanas sabiedrības izsniegts nodrošinājums

Birojs norāda, ka, tā kā nav pamata uzskatīt par neatbilstošu tādas kredītiestādes vai apdrošināšanas sabiedrības izsniegtu nodrošinājumu, kuru izsniegusi kredītiestāde vai apdrošināšanas sabiedrība, kas atbilstoši Kredītiestāžu likuma 3. panta pirmajai daļai, kā arī Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likuma 1. panta 5. punktam ir tiesīga sniegt attiecīgos pakalpojumus Latvijā, šāda noteikuma izvirzīšana nav pamatota.

41. Neatbilstoši noteikumi attiecībā uz piedāvājuma un saistību izpildes nodrošinājumu

Birojs nereti konstatē, ka pasūtītājs paredz vienīgi bankas izdota līguma izpildes nodrošinājuma (avansa maksājuma, garantijas laika nodrošinājuma vai ieturējuma naudas nodrošinājuma) iesniegšanu, nepieļaujot, ka šādu nodrošinājumu var izsniegt arī apdrošināšanas sabiedrība. Birojs norāda, ka jebkuru saistību izpildes nodrošinājumu piegādātājs ir tiesīgs iesniegt bankas garantijas vai apdrošināšanas polises veidā, jo Publisko iepirkumu likuma 50. panta ceturtās daļas (SPSIL 27. panta ceturtā daļa) regulējums, kas paredz *piegādātāja tiesības izvēlēties* saistību izpildes nodrošinājuma iesniegšanas veidu, attiecas uz visu veidu saistību izpildes nodrošinājumiem, tai skaitā līguma izpildes nodrošinājumu, avansa maksājuma, garantijas laika nodrošinājumu, kā arī ieturējuma naudas nodrošinājumu.

Turklāt Birojs vērš uzmanību, ka piedāvājuma nodrošinājumu un saistību izpildes nodrošinājumu izsniedz bankas garantijas veidā (jāņem vērā, ka bankas izdota garantija nav Civillikumā aprakstītais galvojums, līdz ar to Latvijā spēkā esošie normatīvie akti neregulē bankas pieprasījuma garantiju darbību), savukārt apdrošināšanas sabiedrības izsniedz galvojumu apdrošināšanas polises (garantijas) veidā (galvojumu apdrošināšanas līgumam tiek piemērots Apdrošināšanas līguma likums un Civillikuma noteikumi par galvojumiem).

42. Nav ievērotas Ministru kabineta 2017. gada 20. jūnija noteikumu Nr. 353 „Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība" prasības gadījumos, kad tās ir obligāti piemērojamas[16]

Birojs vērš uzmanību, ka atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 19. panta pirmajai daļai (SPSIL 28. panta pirmā daļa) pasūtītājs, sagatavojot iepirkumu, ņem vērā saskaņā ar šā panta otro daļu noteiktās prasības; ja tādas nav noteiktas, pasūtītājs pēc iespējas dod priekšroku tādām tehnisko specifikāciju prasībām, piedāvājuma izvērtēšanas kritērijiem un iepirkuma līguma izpildes noteikumiem, kas nodrošina iepirkuma atbilstību zaļā publiskā iepirkuma principiem, ievērojot samērīguma principu un balstoties uz objektīviem iemesliem.

Līdz ar to Birojs norāda, ka pasūtītājam ir nepieciešams katrā konkrētā gadījumā izvērtēt, vai *iepirkuma priekšmetam vai kādai iepirkuma priekšmeta sastāvdaļai* nav obligāti piemērojami Ministru kabineta 2017. gada 20. jūnija noteikumi Nr. 353 „Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība".

43. Nav norādīts tehnisko specifikāciju sagatavošanas vai pēdējās aktualizācijas datums

Birojs norāda, ka saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 20. panta vienpadsmito daļu (SPSIL 23. panta vienpadsmitā daļa) pasūtītājam iepirkuma procedūras dokumentos

[16] Neattiecas uz iepirkuma procedūrām, kas izsludinātas, sākot ar 09.06.2026. (Publisko iepirkumu likuma 19. pants (SPSIL 28. pants) izslēgts ar grozījumiem attiecīgi Publisko iepirkumu likumā un SPSIL, kas stājās spēkā 09.06.2026. Tāpat 09.06.2026. spēku zaudē Ministru kabineta 2027. gada 20. jūnija noteikumi Nr. 353 „Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība"). Vienlaikus Birojs aicina arī turpmāk uzsāktos vai izsludinātos iepirkumos, kur iespējams, piemērot zaļā publiskā iepirkuma kritērijus, ņemot vērā Publisko iepirkumu likuma (SPSIL) aktuālajā redakcijā izvirzīto mērķi – ilgtspējīgu iepirkumu veikšanu. Biroja ieskatā Ministru kabineta noteikumu Nr. 353 normas var tikt izmantotas kā vadlīnijas zaļā publiskā iepirkuma prasību iekļaušanai iepirkumos. *(Papildināts 07.07.2026.)*

(tehniskajā specifikācijā vai nolikumā) ir jānorāda tehnisko specifikāciju sagatavošanas vai pēdējās aktualizācijas datums. Pasūtītājam ir jāaktualizē tehniskās specifikācijas pirms iepirkuma izsludināšanas, ja pēc to sagatavošanas vai pēdējās aktualizācijas ir izdarīti grozījumi attiecīgās jomas tiesību aktos. Ja tehniskās specifikācijas sagatavotas vai aktualizētas vairāk nekā 12 mēnešus pirms iepirkuma izsludināšanas, pasūtītājam, to fiksējot protokolā, pirms iepirkuma izsludināšanas ir jāpārskata un, ja nepieciešams, jāaktualizē tehniskajās specifikācijās un, ja attiecināms, citos iepirkuma procedūras dokumentos ietvertie rādītāji un aprēķini, kas var ietekmēt paredzamās līgumcenas noteikšanu.

44. Nav paredzētas pasūtītāja tiesības atkāpties no iepirkuma līguma izpildes

Birojs vērš uzmanību, ka Publisko iepirkumu likuma 60. panta otrās daļas 8. punkts (SPSIL 65. panta otrās daļas 8. punkts) paredz, ka līgumā obligāti iekļaujama kārtība, kādā pieļaujama atkāpšanās no iepirkuma līguma. Attiecīgi pasūtītājam iepirkuma līgumā jāparedz konkrēti gadījumi, kad pasūtītājs pirms termiņa var atkāpties no iepirkuma līguma izpildes.

Šo nosacījumu iekļaušana ir būtiska, lai atvieglotu pasūtītāja rīcību gadījumos, kad noteiktu apstākļu dēļ būtu nepieciešams piemērot šo likuma punktu. Piemēram, pasūtītājs var saskarties ar situācijām, kad iepirkuma līguma izpilde ir apdraudēta, jo līguma izpildītājam līguma izpildes gaitā ir noteikti liegumi, uzlikti sodi, vai aizliegta darbība kādā konkrētā jomā. Šie gadījumi ietver arī pieļautus konkurences tiesību pārkāpumus, kad Konkurences padome ir konstatējusi karteli, kurā ir iesaistījies konkrētais līguma izpildītājs.

Tāpat Birojs norāda, ka, ievērojot Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma 11.[1] panta piektās daļas regulējumu, iepirkuma līguma vai vispārīgās vienošanas dokumenta projektā nepieciešams iekļaut noteikumu, ka pasūtītājs ir tiesīgs vienpusēji atkāpties no līguma izpildes, ja līgumu nav iespējams izpildīt tādēļ, ka ir piemērotas starptautiskās vai nacionālās sankcijas vai būtiskas finanšu un kapitāla tirgus intereses ietekmējošas Eiropas Savienības vai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts noteiktās sankcijas[17].

45. Būvdarbu līgums neatbilst Ministru kabineta 2022. gada 5. jūlija noteikumu Nr. 419 „Noteikumi par publisko būvdarbu līgumos obligāti ietveramajiem noteikumiem un to saturu" prasībām

Birojs vērš uzmanību, ka saskaņā ar Ministru kabineta 2022. gada 5. jūlija noteikumiem Nr. 419 „Noteikumi par publisko būvdarbu līgumos obligāti ietveramajiem noteikumiem un to saturu" *pasūtītājs publiskajā būvdarbu līgumā, ko slēdz saskaņā ar Publisko iepirkumu likumā vai SPSIL noteiktajā kārtībā veiktu iepirkumu vai iepirkuma procedūru, ietver šajos noteikumos paredzētos līguma nosacījumus* un nodrošina, ka citi līguma noteikumi nav pretrunā ar šajos noteikumos minētajiem noteikumiem. Attiecīgos līguma nosacījumus un to saturu ietver arī apvienotajā publiskajā projektēšanas un būvdarbu līgumā attiecībā uz būvdarbu līgumtiesisko regulējumu.

Ministru kabineta noteikumos citastarp iekļauti nosacījumi par būvdarbu pieņemšanas kārtību, norēķinu veikšanas kārtību, līgumsoda un līgumsaistību izpildes garantijas noteikumiem, kā arī *tajos iekļauts nosacījums obligāti paredzēt līgumcenas indeksācijas noteikumus līgumiem, kuru izpildes termiņš pārsniedz vienu gadu*.

[17] Skat. Biroja skaidrojumu:
https://www.iub.gov.lv/lv/skaidrojums-sankciju-piemerosana-publiskajos-iepirkumos

VIII. Neatbilstības iepirkuma procedūru norisē

46. Būtiskākie pārkāpumi, kas tiek konstatēti iepirkuma procedūras norises laikā, ir sākotnēji iepirkuma procedūras dokumentācijā izvirzīto kvalifikācijas prasību neievērošana. Proti, vērtējot iesniegtos piedāvājumus un nosakot uzvarētāju, pasūtītājs nolemj, ka konkrēta dokumenta (piemēram, sertifikāta vai pieredzi apliecinoša dokumenta) iesniegšana nav tik nozīmīga un faktiski atzīst par uzvarētāju izvirzītajām prasībām neatbilstošu piedāvājumu. Līdz ar to pasūtītājam, izstrādājot iepirkuma procedūras dokumentāciju un izvirzot nepieciešamās prasības (nevis vērtējot iesniegtos piedāvājumus!), ļoti rūpīgi jāizvērtē, vai patiešām pretendentiem nepieciešams iesniegt visus uzskaitītos dokumentus un vai pretendenta pieredzei patiešām ir jābūt tik lielai, kā izriet no prasībām.

47. Veicot pārbaudes, Birojs ir konstatējis, ka piedāvājumu/pieteikumu vērtēšanas gaitā netiek veikta apakšuzņēmēju (apakšuzņēmēju, kuru veicamo būvdarbu vai sniedzamo pakalpojumu vērtība ir vismaz 10 000 *euro*), kā arī personu, uz kuru iespējām pretendents balstās savas kvalifikācijas apliecināšanai, pārbaude attiecībā uz Publisko iepirkumu likuma 42. panta (SPSIL 48. panta) izslēgšanas noteikumiem.

48. Birojs iepirkuma procedūru norises pārbaudēs mēdz konstatēt arī pārkāpumus, kas saistīti ar kandidāta vai pretendenta noraidīšanu, neievērojot Publisko iepirkumu likuma 41. panta sestajā daļā (SPSIL 47. panta devītajā daļā) noteikto pienākumu pieprasīt, lai piegādātājs vai kompetenta institūcija izskaidro vai papildina piedāvājumā vai pieteikumā norādīto neskaidro vai nepilnīgo informāciju vai dokumentu.

Kā piemēru var minēt situāciju, kad pretendents tiek noraidīts kā neatbilstošs, jo piedāvājumā nav iesniegts prasītais pretendenta pieredzi apliecinošais dokuments vai arī iesniegtais dokuments nav pilnvērtīgs, lai arī informācija par nepieciešamo pieredzi ir atrodama citā vietā piedāvājumā (piemēram, atsauksmē, finanšu pārskatā) vai no tā loģiski izsecināma, proti, šādā gadījumā nav ņemts vērā, ka svarīga ir pretendenta kvalifikācijas faktiskā atbilstība iepirkuma dokumentācijā izvirzītajām prasībām.

Tāpat neatbilstība rodas arī situācijā, kad nebūtisku trūkumu konstatēšanas gadījumā par neatbilstošiem tiek atzīti pretendenta iesniegtie kvalifikācijas dokumenti, pirms pretendenta noraidīšanas nepieprasot tam vai kompetentai institūcijai izskaidrot vai papildināt iesniegtajos kvalifikācijas dokumentos ietverto informāciju.

49. Piedāvājumu noformējuma prasību neievērošana lielākoties neietekmē iespēju novērtēt piedāvājumu atbilstību pasūtītāja noteiktajām prasībām un tā izdevīgumu atbilstoši piedāvājumu izvērtēšanas kritērijiem, kā arī ne vienmēr šāda piedāvājumu vērtēšana rada vienlīdzīgas attieksmes pret pārējiem pretendentiem pārkāpumu. Attiecīgi, lemjot par neatbilstoši noformētu piedāvājumu noraidīšanu, pasūtītājam jāvērtē šādas noraidīšanas samērīgums. Tā, piemēram, gadījumā, ja par piedāvājuma noformējuma trūkumu tiek uzskatīta neatbilstoši normatīvajiem aktiem noformēta dokumenta kopija, Publisko iepirkumu likuma 41. panta piektā daļa (SPSIL 47. panta astotā daļa) paredz pasūtītāja tiesības piedāvājumu vērtēšanas laikā gadījumā, ja tam rodas šaubas par dokumenta autentiskumu, pieprasīt, lai pretendents uzrāda dokumenta oriģinālu vai iesniedz apliecinātu kopiju. Līdz ar to Birojs uzskata par atbilstošu tāda noteikuma iekļaušanu iepirkuma procedūras dokumentācijā, saskaņā ar kuru piedāvājuma noformējuma trūkumu gadījumā iepirkuma komisija var lemt par piedāvājuma tālāku

izskatīšanu (nevis paredzot, ka šādā gadījumā piedāvājums tiks automātiski noraidīts). Pat ja iepirkuma procedūras dokumentācijā šādas iepirkuma komisijas tiesības noteiktas nav, Birojs norāda, ka iepirkuma komisijai, vērtējot noformējuma prasību neatbilstību, minētais princips par noraidīšanas samērīguma vērtēšanu ir jāņem vērā.

50. Nosūtot informāciju visiem kandidātiem vai pretendentiem par iepirkuma procedūras rezultātiem, jāievēro Publisko iepirkumu likuma 37. pantā (SPSIL 37. pantā) noteiktās prasības, tai skaitā vēstulē, ar kuru informē par rezultātiem, jābūt norādītai informācijai par termiņu, kādā ieinteresētā persona var iesniegt iesniegumu Birojā par iespējamajiem iepirkuma procedūras pārkāpumiem.

51. Iepirkuma procedūras norises laikā ir nepieciešams pievērst uzmanību tam, vai iepirkumu komisija nav pieņēmusi un atzinusi vecākas izziņas un kompetento institūciju izsniegtos dokumentus, nekā to paredz attiecīgi piemērojamais publiskā iepirkuma regulējums (papildus skatīt arī šā skaidrojuma 17.punktu par neatbilstošu iesniedzamo dokumentu derīguma termiņu).

52. Nereti Birojs konstatē, ka iepirkuma procedūras norise (vai atsevišķi tās posmi) nav atbilstoši dokumentēta, t.i., ietverta iepirkuma komisijas sēdes protokolā, ievērojot Publisko iepirkumu likuma 40. panta pirmās daļas (SPSIL 45. panta pirmās daļas) regulējumu, piemēram, fakts par pretendenta atbilstības pārbaudi publiskajās datubāzēs attiecībā uz izslēgšanas gadījumu neesamību.

53. Birojs vērš uzmanību, ka gadījumā, ja pasūtītājs ir veicis stratēģisko (proti, zaļo, sociālo vai inovatīvo) iepirkumu, aizpildot rezultātu paziņojumu, pasūtītājam ir atbilstoši jāaizpilda arī attiecīgā paziņojuma sadaļas "Iepirkuma priekšmeta detalizācija" apakšsadaļa "Stratēģiskais iepirkums"[18].

[18] Skat. Biroja skaidrojumu: *https://www.iub.gov.lv/lv/media/9048/download?attachment*